

gazeta

IASTKOWSKA

samorządowo
- społeczna

Gmina
Jastków

UKAZUJE SIĘ OD 1990 R. • PL ISSN 1509-5657

Nr 4 (72)
grudzień 2019

Ekologia - zbuduj dom motylom – STRONY 8-9

Zadziwiająca historia pałacu
w Panińszczyźnie – STRONY 16-17

Gmina w liczbach – STRONY 18-23

Z sesji Rady Gminy

W okresie od września do grudnia Rada Gminy Jastków obradowała czterokrotnie. W tym czasie podjętych zostało kilkadziesiąt uchwał. Ostatnie posiedzenie w tym roku odbędzie się w poniedziałek, 30 grudnia, o godz. 9. Zostanie na nim uchwalony budżet naszej gminy na 2020 rok.

Na sesji we wrześniu radni przyjęli dziesięć uchwał. Oprócz dwóch związanych z korektą w budżecie podjęte zostały również: uchwała w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, uchwała w sprawie zmiany uchwały z 30 listopada 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne, uchwała w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez gminę Jastków oraz uchwały w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonych w miejscowościach Ługów i Tomaszowice-Kolonia.

Po wielu sygnałach od mieszkańców radni postanowili też, na wniosek pani wójt, zmienić uchwałę z 23 sierpnia 2019 r. w sprawie lokalizacji przystanków komunikacyjnych przy drogach na terenie gminy, wprowadzając w dokumencie kilka zmian, na które zwracały uwagę osoby korzystające z transportu publicznego oraz rodzice dzieci dowożonych do szkół.

We wrześniu przyjęta została też uchwała, na którą przez wiele lat czekało setki naszych mieszkańców. Chodzi o zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy

Jastków. Tym razem zatwierdzona została część II tj. obszary położone w obrębach geodezyjnych: Smugi, Snopków, Kolonia Natalin i Marysin. Do uchwalenia pozostały nam już tylko dwie części planu. Powinno to nastąpić do końca pierwszego kwartału 2020 roku.

Sesja w październiku upłynęła pod znakiem uchwalenia stawek podatkowych na 2020 rok, w tym podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości. Niezmieniony został podatek od środków transportu, stąd nie było potrzeby podejmowania nowej uchwały w tej sprawie. Decyzją radnych na mapie gminy pojawiły się też nowe ulice: Lawendowa w Panieńszczyźnie i Kobaltowa w Marysinie.

Z kolei na sesji w listopadzie rada podjęła uchwały dotyczące m.in. ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych, upoważnienia nowego kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastkowie do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w miejscowości Dąbrowica, jak również zgody na sprzedaż w drodze bezprzetargowej lokali mieszkalnych usytuowanych w budynku nr 39 w m. Tomaszowice-Kolonia, na rzecz ich najemców, z zastosowaniem bonifikaty.

W listopadzie rada uchwaliła również Program Współpracy Gminy Jastków z organizacjami pozarządowymi na 2020 rok. To dzięki niemu kluby sportowe czy inne stowarzyszenia mogą się ubiegać o dotację na swoją działalność statuto-

wą. Ten program funkcjonuje w naszej gminie od 2015 roku i cieszy się dużym zainteresowaniem. Projekt przyszłorocznego budżetu przewiduje na ten cel 130 tys. zł. Najwięcej, 50 tys. zł, ma być przeznaczony na realizację zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Radni wyrazili także zgodę na kontynuację realizacji programu zdrowotnego „Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i leczenia nadwagi i otyłości w populacji dzieci w Gminie Jastków na lata 2020-2023”.

Na listopadowej sesji przegłosowana została także uchwała w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Stawka opłaty za śmieci segregowane pozostała bez zmian. Jest to 16 zł od osoby. W górę, zgodnie z przepisami prawa, poszła za to stawka miesięcznej opłaty dla tych, którzy śmieci nie segregują. Oni będą musieli płacić 64 zł od osoby. Przy okazji zmienił się też wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

13 grudnia na wniosek wójta, zwołana została nadzwyczajna sesja Rady Gminy. Konieczne było bowiem dokonanie zmian w budżecie, polegających na zwiększeniu wkładu własnego, aby projekt dotyczący instalacji fotowoltaicznych dla naszych mieszkańców mógł przejść pozytywną ocenę formalną w urzędzie marszałkowskim, który rozdziela dotacje na ten cel. Radni opowiedzieli się za tym jednogłośnie.

MAREK WIECZERZAK

gazeta
JASTKOWSKA samorządowo-społeczna

REDAGUJE ZESPÓŁ:

Ewa Dziadosz

(dziadosz.ewa@gmail.com)

Helena Skomorowska

(hskomorowska@gmail.com)

Magdalena Zarzeka

Marcin Abramek

Kamil Ziółkowski

www.jastkow.pl;

gazeta@jastkow.pl

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

dr. hab.

Wojciecha Orłowskiego

*Kierownika Katedry Prawa Konstytucyjnego
na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,
mieszkańca Gminy Jastków,*

w imieniu samorządu Gminy Jastków
składamy

Wyrazy Serdecznego Współczucia

Teresa Kot

Wójt Gminy Jastków

Marek Wieczerzak

Przewodniczący Rady Gminy Jastków

Szanowni Mieszkańcy!

Zjemy w czasach, które nabrały ogromnego przyśpieszenia. Można powiedzieć, że kolejny rok przebiegł w okamgnieniu, mamy oczekiwane święta i nowy, 2020 rok. Jak zwykle koniec roku skłania do refleksji nad minionymi wydarzeniami, weryfikacji ambitnych planów i zamierzeń. Bez fałszywej skromności mogę powiedzieć, że w naszej gminie upłynął kolejny, pracowity rok inwestycyjny. Oddaliśmy do użytku piękną salę gimnastyczną w Tomaszowicach, Klub Seniora w Panieńszczyźnie, boisko wielofunkcyjne przy szkole w Płuszowicach. Zmodernizowaliśmy kilka dróg, w tym dwie ze znaczącym dofinansowaniem z rządowego Funduszu Dróg Samorządowych a kolejne już przygotowujemy do przebudowy. Zakończyliśmy modernizację ujęć wody i oddaliśmy do użytku kolejne odcinki sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Niewątpliwym sukcesem jest rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Panieńszczyźnie. Obecny wygląd obiektów jest powodem do dumy. Gruntowny remont trwał niemal pięć lat, lat trudnych dla funkcjonowania urzędu i interesantów. Wszyscy wykazali się cierpliwością i zrozumieniem, za co dziękuję. Trochę o historii tego miejsca przeczytacie Państwo w materiale, który przygotował sekretarz p. Andrzej Krak.

Na dachach naszych mieszkańców zamontowaliśmy ponad 700 instalacji solarnych, a na terenie gminy ponad 70 lamp hybrydowych doświetla ciemne miejsca. Zmniejszyły się zużycie prądu dzięki wymianie starych, energochłonnych opraw na nowoczesne – ledowe. Zbudowaliśmy kolejne kilometry chodników poprawiających bezpieczeństwo pieszych na drogach. Polecam gorąco lekturę artykułu „Gmina w liczbach” oraz wydanej publikacji pn; Przedsiębiorcza Gmina miejscem przyjaznym do życia.

Wiele projektów będzie kontynuowanych w roku przyszłym. To m. in. przebudowa „agronomówki”, w której znajdzie siedzibę biblioteka gminna oraz modernizacja budynku weterynarii. Trwa budowa świetlicy w Miłocinie, kolejne remonty remiz i świetlic oraz modernizacja dróg lokalnych. Wielkim wyzwaniem jest realizacja kolejnych ważnych i niezbędnych inwestycji. Mam tu na myśli bezwzględnie konieczną rozbudowę szkoły w Snopkowie oraz modernizację oczyszczalni ścieków w Snopkowie wraz z wymianą wodomierzy a także budowę sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lublin, czyli w miejscowościach Barak, Dębówka, Dąbrowica i Płuszowice. W

ostatnich pięciu latach na inwestycje gminne wydaliśmy znaczące kwoty. Było to możliwe dzięki uzyskaniu wielu dofinansowań zewnętrznych i konsekwentnej pracy, tak jak obiecaliśmy to wraz z radnymi naszym mieszkańcom. O planach budżetowych na rok przyszły i kolejne lata poczytajcie Państwo w materiale przygotowanym przez skarbnika, p. Małgorzatę Kamińską.

Wiemy, że mieszkańcy mają jeszcze wiele potrzeb. Dotyczy to w głównej mierze przebudowy kolejnych dróg, budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, czy np. długo oczekiwanej budowy świetlicy w Marysinie. Niezadowoleni mieszkańcy Marysina wywiesili w ostatnich dniach baner krytykujący rzekomą opieszałość wójta i radnych. Staram się rozumieć oczekiwania mieszkańców, ale oczekuję również realnego spojrzenia na zakres zrealizowanych inwestycji i konieczność określania, zarówno przeze mnie jak i radę gminy, priorytetów i dokonywania trudnych wyborów. Nie da się Szanowni Państwo w przeciągu kilku lat nadrobić wieloletnich zaległości, tym bardziej, że stale i znacząco rosną bieżące koszty utrzymania. Jeżeli się ma do wyboru konieczność rozbudowy szkoły czy modernizację oczyszczalni, to niestety świetlica musi poczekać. Dla chętnych i aktywnych mieszkańców dostępne są w gminie różne możliwości działania, a fundusze sołeckie (niemal 700 tys. zł w skali gminy) pozwalają na dofinansowanie różnych pomysłów, łącznie z wynajmem sali na imprezy. O bieżących sprawach dotyczących podatków, planu zagospodarowania, odbioru odpadów i gospodarki wodno-ściekowej napisali dla Państwa pracownicy gminy.

O dynamicznym rozwoju świadczy kolejny ranking gmin Lubelszczyzny opracowany przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej w Lublinie i Urząd Statystyczny w Lublinie na podstawie wielostronnych wskaźników. W roku 2017 nasza gmina zajęła 10 miejsce w rankingu, w roku 2018 miejsce 7, a w roku bieżącym zaszczytne 3 miejsce na podium. Jest to zasługa nie tylko wójta, ale również rady gminy i zespołu pracowników, którzy codziennie dokładają cegiełkę.

Obok spraw inwestycyjnych realizujemy również inne programy, które będą kontynuowane w latach następnych, to m. in. zajęcia dla seniorów, rozwój aktywności mieszkańców w poszczególnych miejscowościach, wsparcie organizacji pozarządowych, czy program profilaktyki zdrowotnej dla uczniów naszych szkół. Ogromne środki finansowe przeznaczamy na rozwój najmłodszego pokolenia poprzez utrzymanie żłobka, przedszkola, klubów przedszkolaka oraz szkół podstawowych. Rodzi się tylko gorzka refleksja, że bez zaangażowania rodziców w wychowanie młodego pokolenia ani szkoła ani środowisko nie odniesie sukcesów. Ta gorzka refleksja to szerzące się niestety w naszej gminie akty wandalizmu, ofiarą których padają wiaty przystankowe, place zabaw, boiska itp. Ostatnie incydenty dotyczące strzelania z wiatrówek do nowych lamp w Snopkowie i Panieńszczyźnie przekroczyły granice skrajnej nieodpowiedzialności i głupoty. Nie wiem, czy sprawcy zdają sobie sprawę ile kosztowała naprawa kilkunastu lamp? Najgorsze w tym wszystkim jest to, że jak zwykle nikt nic nie widział i nie słyszał. Rodzi się pytanie, czy rodzice tych „strzelców wyborowych” wiedzą, do czego ich dzieci używają zabawek, które im kupili? Niestety, choćby z tego powodu brakuje potem pieniędzy na inne potrzeby.

Kolejny rok zapowiada się pracowicie i interesująco. Czekają nas obchody 30 – lecia samorządu gminnego, Jubileuszu 50 - lecia istnienia Zespołu Pieśni i Tańca Dąbrowica. 105 Rocznice bitwy pod Jastkowem uczymy na gruncie wyremontowanym cmentarzu legionistów. Mam nadzieję, że starczy nam środków, sił i pomysłów na kolejne miesiące, czego życzę nam wszystkim.

Na nadchodzące Święta Bożego Narodzenia i Nowy 2020 Rok składam życzenia wszelkiej pomyślności, spełnienia marzeń, zdrowia i nade wszystko zgody rodzinnej i społecznej.

TERESA KOT

Między dobrostanem zwi

● **Profesorze, dla nas jest pan przede wszystkim szanowanym sąsiadem, ale wiemy też, że jest pan cenionym w świecie specjalistą z zakresu hodowli bydła. Mimo wigilijnego nastroju, pozostawmy kwestię zwierząt, przemawiających ludzkim głosem raz do roku. Porozmawiajmy o przyszłości hodowli, czy jest opłacalna?**

Bydło to najliczniejszy gatunek zwierząt gospodarskich w świecie. Jego populacja liczy 1,5 mld sztuk i w okresie ostatnich 50 lat zwiększyła się o 50 proc. Bydło, wraz z bawołami dostarcza (w postaci mleka i mięsa) około 50 proc. światowej produkcji białka zwierzęcego. Największa populacja bydła utrzymywana jest w Indiach (ponad 200 ml sztuk) i Brazylii (prawie 200 ml sztuk), po około 100 ml jest w USA i Chinach. W Unii Europejskiej najwięcej bydła jest we Francji (około 20 ml) i Niemczech (około 14 ml). Polska z pogłowiem prawie 6 ml sztuk jest na 6 miejscu w UE (po Francji, Niemczech, W. Brytanii, Irlandii i Hiszpanii). Najliczniejsze w Europie pogłowie krów mlecznych mają Niemcy i Francja (powyżej 4 ml), na trzecim miejscu jest Polska (około 2,5 ml), a dalej W. Brytania (2,2 ml) i Włochy (pow. 1,9 ml).

Produkcja mleka na świecie ma stałą tendencję wzrostową. Aktualnie wynosi prawie 800 ml ton (mleko krowie 680, mleko bawole 120). Największym producentem mleka krowiego jest Unia Europejska (pow. 160 ml ton) i Stany Zjednoczone (ok. 100 ml ton). W Unii Europejskiej najwięcej mleka produkuje Niemcy (pow. 32 ml ton) i Francja (24 ml). Polska jest znaczącym producentem mleka na mapie świata. Z produkcją powyżej 14 ml ton jest na piątym miejscu w Unii Europejskiej i na 11 w świecie. Produkcja mleka w Polsce ma stałą tendencję wzrostową. Od wstąpienia Polski w 2004 r. do UE wzrosła o 15 proc., co niejako potwierdza, że jest opłacalna. Obserwujemy wyraźną regionalizację w produkcji mleka. Siedem województw Polski centralnej i wschodniej (kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, wielkopolskie

i warmińsko-mazurskie) dostarczają do mleczarni około 85 proc. całości skupionego mleka w Polsce. Zdecydowanie gorsza jest sytuacja w produkcji wołowiny w Polsce, ale o tym w dalszej części.

● **Czy konkurencja chińskich hodowców nie jest dla polskich producentów wołowiny zbyt silna?**

Chiny nie są poważnym konkurentem na światowym rynku wołowiny. Mają produkcję tego mięsa na poziomie około 7 ml ton, co zapewnia jego spożycie w granicach 5 kg na osobę rocznie. Największym producentem wołowiny są Stany Zjednoczone (około 12 ml ton) i Brazylia. Najwięcej wo-

łowiny (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) konsumowane jest w krajach Ameryki Południowej tzn. Argentynie (ponad 50 kg) i w Brazylii (40 kg) oraz w USA (36 kg). I to właśnie kraje Ameryki Łacińskiej są największymi eksporterami mięsa wołowego i najważniejszymi graczami na rynku międzynarodowym. Sama Brazylia produkuje więcej wołowiny (9,5 ml ton) jak cała Unia Europejska (7,6 ml ton). Brazylia oferuje na rynku międzynarodowym wołowinę w znacznie niższej cenie jaka jest w Unii Europejskiej. Wynika to z systemu jej produkcji.

Koszty utrzymania i żywienia bydła w Brazylii są znacznie niższe jak w Europie. Zwierzęta utrzymywane są cały rok na pastwiskach (nie potrzeba więc budynków) i żywione zielonką. Nie istnieje więc problem konserwacji pasz na okres zimowy (siano i kiszonki), co znacznie podraża koszty produkcji. Oczywiście cały cykl produkcji wołowiny w tym systemie (od urodzenia cielaka do jego uboju) jest dłuższy jak w Europie, ale całkowite koszty wyhodowania jednej sztuki, która trafia do rzeźni są prawie o połowę niższe, stąd wołowina brazylijska stanowi dużą konkurencję dla Europy. Jeśli nie byłoby „barier celnych” na granicach Unii Europejskiej, to nasi europejscy producenci wołowiny, nie mieliby żadnych szans z Brazylią. Aktualna produkcja wołowiny w Unii Europejskiej nie zapewnia samowystarczalności, brakuje do tego około 0,5 ml ton. Sprowadzamy więc wołowinę do Europy, ale pod ścisłą kontrolą celną.

Ujemny bilans (produkcja - spożycie) wołowiny w Unii Europejskiej jest szansą dla polskich producentów. Aktualna produkcja wołowiny w Polsce na poziomie około 570 tys. ton jest znacząco mniejsza od naszych możliwości w tym zakresie. W latach 80-tych ubiegłego wieku produkowaliśmy w granicach 1,5 ml ton. Mamy w Polsce nie wykorzystywaną w pełni bazę paszową. Obsada bydła na poziomie trzydziestu kilku sztuk na 100 ha jest prawie dwukrotnie niższa niż w Niemczech. W wielu regionach kraju

ZYRODNICZEGO, PROF. ZYGMUNTEM LITWIŃCZUKIEM

erząt a ludzkim intelektem

duże powierzchnie użytków zielonych (łąk i pastwisk) nie produkują paszy dla zwierząt a są tylko wykaszane aby pozyskać dopłaty rolno-środowiskowe. Konsumpcja wołowiny w Polsce jest bardzo mała (tylko nieco ponad 2 kg na osobę rocznie) w związku z tym znaczna część produkcji wyjeżdża poza nasze granice (do krajów Unii), głównie Włoch, Niemiec, Francji. Spożycie wołowiny w Unii Europejskiej wynosi średnio około 15 kg na osobę.

Wyraźny wzrost produkcji wołowiny w Polsce (podobnie jak to ma miejsce w przypadku mleka) warunkują zarówno czynniki ekonomiczne jak i przepisy o dopłatach do użytków zielonych.

O ile uzyskiwane ceny przez polskich producentów mleka są porównywalne do średniej ceny płaconej w Unii Europejskiej, to w przypadku wołowiny są one niższe. Wprowadzenie natomiast powiązania wielkości dopłat do posiadanych użytków zielonych (łąk i pastwisk) z wymogiem utrzymywania w gospodarstwie zwierząt trawożernych mogłoby być wyraźnym czynnikiem stymulującym wzrost pogłowia bydła mięsnego.

● Rolnicy skarżą się na suszę i problem z uprawą roślin paszowych, czy oznacza to, że stada karmione są produktami wysoko przetworzonymi?

Susza jest poważnym problemem w całym rolnictwie, ale szczególnie dla hodowców bydła. Podstawą żywienia zwierząt tego gatunku, który wywodzi się w prostej linii od tura, którego nota bene ostatni osobnik padł na ziemiach polskich, tzn. w puszczy jaktorowskiej pod Warszawą w 1627 roku, są objętościowe pasze roślinne zawierające dużo włókna takie jak: zielonki, siano, kiszonki, słoma. Bydło, podobnie jak i inne gatunki zwierząt przeżuwających (owce, kozy, jelenie, sarny) z uwagi na specyficzną budowę układu pokarmowego ma możliwość rozkładu celulozy (włókna pokarmowego) zawartego w paszach objętościowych i wykorzystania składników tego rozkładu do rozbudowy własnych komórek ciała jak i produkcji mleka, a szczególnie tłuszczu mlecznego.

Susza ogranicza wielkość produkcji roślinnej na użytkach zielonych i w uprawach polowych, co skutkuje mniejszą ilością pozyskiwanych pasz objętościowych, które musimy zastąpić większą ilością skarmianych zbóż i tzw. pasz przemysłowych,

ANGIELSKA RASA HEREFORD

wych, które znacznie łatwiej przemieszczać na duże odległości. Jest to oczywiście działanie wymuszone (konieczne), niekorzystne zarówno dla hodowcy ze względów ekonomicznych (pasze przemysłowe są z reguły droższe w przeliczeniu na składniki pokarmowe od pasz objętościowych) jak i zwierząt. Bydło jako przeżuwacze dla prawidłowego przebiegu procesów trawienych wymaga, aby co najmniej 70 proc. składników pokarmowych (głównie białka i energii) pochodziło z pasz objętościowych, a na pewno nie mniej niż 50 proc.

● A może wszyscy powinniśmy zostać wegetarianami?

Raczej nie. Budowa układu pokarmowego człowieka jest inna niż u zwierząt przeżuwających.

Jest podobna jak u świni, a więc charakterystyczna dla zwierząt wszystkożernych. Człowiek w zasadzie nie trawi włókna pokarmowego, jak krowa, a nawet jak koń (czyni to w ograniczonym zakresie w jelicie ślepym).

– DOKOŃCZENIE NA STR. 6

FRANCUSKA RASA LIMOUSINE

ROZMOWA Z JM REKTOREM UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO, PROF. ZYGMUNTEM LITWIŃCZUKIEM

Między dobrostanem zwierząt a ludzkim intelektem (c.d.)

– DOKOŃCZENIE ZE STR. 4

Jest ono jednak bardzo pożądane w naszych racjach pokarmowych ze względów zdrowotnych np. na perystaltykę jelit. Z literatury wynika, że znaczne przyspieszenie w powiększeniu mózgu w prehistorycznym rozwoju człowieka, nastąpiło w okresie, gdy zaczął on spożywać mięso. Autorzy tych opracowań wiążą to m.in. z witaminą B₁₂, która występuje tylko w produktach zwierzęcych, a najwięcej w mięsie.

Od kilkunastu lat obserwujemy jednak pewne nowe trendy w podejściu do żywności pochodzenia zwierzęcego. Coraz głośniejsze wybrzmiewa hasło „dobrostanu zwierząt”. W krajach rozwiniętych, głównie w Unii Europejskiej, konsumenci chcą spożywać produkty pozyskane od zwierząt, które miały zagwarantowane korzystne, specyficzne dla danego gatunku warunki chowu np. w przypadku bydła – wypas pastwiskowy, a u kur – otwarte wybiegi. Za produkty uzyskane od takich zwierząt świadomi konsumenci są skłonni płacić wyraźnie wyższe ceny. Przewodzą w tym Austria i kraje skandynawskie. W Austrii ceny mleka pochodzącego od krów wypasanych na pastwiskach, przynajmniej przez 4 godziny dziennie, są o 30-40 proc. wyższe w skupie od mleka pozyskiwanego od zwierząt utrzymywanych w chowie konwencjonalnym tzn. całorocznie w pomieszczeniach. Można się spodziewać, że i w Polsce będą nasilały się ten-

POLSKA RASA BIAŁOGRZBIETA

dencje w tym zakresie. Wykazano bowiem w wielu badaniach, w tym również w naszym lubelskim zespole, że mleko „pastwiskowe” ma inny tzn. bogatszy smak o zdecydowanie wyższej zawartości substancji bioaktywnych.

● Jakie rasy można zobaczyć na Lubelszczyźnie?

Na Lubelszczyźnie w gospodarstwach produkujących mleko utrzymywana jest głównie rasa polska holsztyńsko-fryzjska w dwóch odmianach barwnych: czar-

no i czerwono-białej, są również krowy rasy simentalskiej, francuskiej rasy montbaliarde, polskiej czerwonej i białogrzebietej. Ta ostatnia utrzymywana była na ziemiach polskich od co najmniej 300 lat (głównie między Wisłą i Bugiem). W okresie powojennym nie prowadzono tam prac hodowlanych, dlatego też w latach 70-tych została uznana za wymarłą. W połowie lat 90-tych podjąłem wraz z zespołem prace nad jej restytucją i aktualnie utrzymywana jest już w ponad 60 gospodarstwach. Znacznie szersza jest gama ras bydła mięsnego. Na Lubelszczyźnie mamy stada francuskich ras limousine, charolaise i salers, angielskiego hereforda i aberdeen-angusa, szkockiego highlanda i różne mieszańce towarowe.

Konkludując można stwierdzić, że Lubelszczyzna ma dogodne warunki do rozwoju hodowli bydła mięsnego i znaczącego zwiększenia produkcji wołowiny. Posiadamy naturalną bazę paszową w postaci użytków zielonych, szczególnie w pasie nadbużańskim. W niektórych gminach w tamtym rejonie stanowią one nawet ponad 40% użytków rolnych. Mamy już znaczącą pozycję na mapie Polski w zakresie produkcji mleka i byłoby ze wszech miar pożądane abyśmy stanowili również ważny region w produkcji dobrej, kulinarnej wołowiny.

● Dziękujemy za rozmowę.

REDAKCJA

POLSKI HOLSZTYNO-FRYZ

Miejsce przy stole

Wkrótce Wigilia. Razem z nami przy wspólnym stole zasiądą nasi bliscy, dzieci, wnuki, małżonkowie, rodzice. Spotkamy się, by w gronie najbliższych zjeść tradycyjnie przygotowane potrawy, łamiąc się opłatkiem, złożyć sobie życzenia, zaśpiewać kolędy, powspominać dawne czasy, pośmiać się i wzruszyć.

W tym szczególnym dniu w większości naszych domów znajdzie się na wigilijnym stole dodatkowe nakrycie. Ten pusty talerz symbolizuje pamięć o tych, którzy odeszli lub z jakichś względów nie mogą spędzić Świąt z rodziną. Postawimy więc na stole pusty talerz dla niespodziewanego gościa, dla strudzonego wędrowca, który, być może, w tę noc zapuka do naszych drzwi. Tradycja każe pozostać przy stole do czasu zakończenia wieczerzy. Jak wobec tego wpuścić do domu tego, kto stanie na naszym progu? Czy zostawić uchyloną bramę, niedomkniętą furtkę, otwarte

drzwi? A może otwarte serce? Deklarujemy otwartość na drugiego człowieka. Jednak czy jesteśmy gotowi przyjąć każdego? Czy zaprosimy do wspólnego stołu wścibskiego sąsiada, skłóconego kuzyna, alkoholika, bezdomnego, uchodźcę, czy po prostu nieznanego?

Jeśli los był dla nas łaskawy, mamy rodzinę i pracę, żyje nam się lepiej niż innym, zbudujemy dłuższy stół a nie wyższy płot. Rozejrzyjmy się wokół, niewiele jest już wielopokoleniowych, dużych rodzin. Młodzi wyjechali gdzieś w świat, na studia, za pracę, w poszukiwaniu lepszego życia. W domu zostali tylko starzejący się rodzice. Zamiast biernie czekać na wędrowca, który być może nigdy nie zapuka do naszych drzwi, zaprosimy do stołu samotną sąsiadkę, której syn nie odwiedzi w te Święta.

Następnie z tego wyjątkowego gestu, na który się zdobyliśmy być może pierwszy raz, zróbmy coś, co przetrwa w co-

dziennym życiu. Jeśli odważyliśmy się zaprosić do domu znanego nam tylko z widzenia człowieka, to nie zapominajmy o nim na co dzień. Gdy otwieramy się na innych, podtrzymujemy z nimi kontakt, ofiarowujemy swój czas i uwagę, budujemy relację, wówczas sprawiamy, że dodatkowo nakrycie przy wigilijnym stole nie pozostaje jedynie pustym gestem. Pamiętajmy, że – jak mówił Mały Książę – jesteśmy odpowiedzialni na zawsze za to, co oswoiliśmy...

*

„Teraz jesteś dla mnie tylko małym chłopcem, podobnym do stu tysięcy małych chłopców. Nie potrzebuję ciebie. I ty mnie nie potrzebujesz. Jestem dla ciebie tylko lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów. Lecz jeżeli mnie oswoisz, będziemy się nawzajem potrzebować. Będziesz dla mnie jedyny na świecie. I ja będę dla ciebie jedyny na świecie.”

ANTOINE DE SAINT-EXUPERY, MAŁY KSIĄŻĘ

Alkohol i przemoc

Wdzisiejszych czasach wiele osób cierpi z powodu przewlekłego stresu, szybkiego trybu życia, nadmiaru obowiązków. Prowadzenie takiego stylu życia wpływa nie tylko na samopoczucie ale też na zdrowie psychiczne. Może to prowadzić do wielu różnych chorób, min. do uzależnienia od alkoholu lub narkotyków. Stan ciągłego zdenerwowania i życie w trudnych warunkach oraz brak umiejętności radzenia sobie z bolesnymi emocjami takimi jak smutek czy złość może prowadzić do stosowania przemocy w stosunku do najbliższych.

Uzależnienie od alkoholu jest zaklasyfikowane jako choroba według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i tak jak inne choroby psychiczne czy fizyczne trzeba ją leczyć. Osoby zgłaszające się do placówek leczenia uzależnień mają możliwość zrozumienia swojej choroby, zdobyć wiedzę o metodach radzenia sobie z uzależnieniem oraz nauczyć się mu zapobiegać. Pozwala to powrócić do codziennego, zdrowego funkcjonowania. Uczestnictwo w terapii wskazane jest nie tylko dla osób uzależnionych, ale też dla osób żyjących w rodzinach, gdzie jest aktualnie alkoholik lub w przeszłości ktoś bliski nadużywał alkoholu. Choroba ta bowiem dotyczy nie tylko osoby uzależnionej, ale też wielu

sfer, w których funkcjonuje – finansowej, prywatnej, społecznej, rodzinnej. Alkohol staje się centralnym i jedynym celem w życiu chorego. W Polsce istnieje ogromny problem z nadużywaniem, jesteśmy w czołówce państw europejskich jeżeli chodzi o ilość wpijanego alkoholu na osobę. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia 1 na 20 przypadków śmierci na świecie jest spowodowany przez alkohol. W Polsce jest od 600 tys. do 800 tys. osób uzależnionych od alkoholu.

Wraz z nadużywaniem alkoholu często występuje problem przemocy w rodzinie. Osoba stosująca przemoc nie potrafi w zdrowy sposób wyrazić swoich emocji i krzywdzi swoich najbliższych. Przemoc nie ogranicza się tylko do sfery fizycznej, jest również psychiczna, seksualna, ekonomiczna oraz rozumiana jako zaniedbanie. Każda z nich polega na naruszeniu prywatności, godności, czy niezależności danej osoby. Mitami są stwierdzenia „w sprawy rodzinne nie powinno się wtrącać”, „przemoc dotyczy tylko rodzin z tzw. marginesu”, „kobieta powinna wstydić się, jeśli doznaje przemocy”. Osoba doznająca przemocy nigdy nie jest winna tego co się stało a przemoc w rodzinie oraz alkoholizm jest powszechny w każdej warstwie społecznej. Ważne dla osób pokrzywdzo-

nych przemocą jest zdanie sobie z tego sprawy, zrozumienie, że najważniejsze jest zadbanie o swoje oraz bliskich bezpieczeństwo. Osoby pokrzywdzone przemocą mają prawo do pomocy prawnej i psychologicznej.

Jednym z miejsc, w którym osoby nadużywające alkoholu oraz stosujące lub doznające przemocy mogą liczyć na wsparcie i pomoc jest GOPS w Sieprawicach 24. W pierwszy i ostatni piątek miesiąca w godzinach 12:30 – 15:30 dyżur pełni psycholożka oraz terapeutka uzależnień Barbara Pietruszka. Aby zgłosić się na wizytę nie trzeba mieć skierowania ani być wcześniej zapisanym. Wystarczy przyjść, konsultacje są bezpłatne i dostępne dla każdego.

BARBARA PIETRUSZKA

Jestem absolwentką psychologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz terapeutką uzależnień. Pracuję z osobami uzależnionymi od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz z ich rodzinami. W pracy również skupiam się na osobach doświadczających trudności natury psychicznej oraz emocjonalnej. Prowadzę konsultacje psychologiczne w GOPS-ie w Sieprawicach oraz terapię indywidualną i grupową w Poradni Leczenia Uzależnień w Świdniku i Kozienicach.

Trudno wyobrazić sobie prawdziwy ogród bez kolorowych motyli i innych owadów pożytecznych. Odrobina pracy wystarczyła, a mogliśmy przeistoczyć nasz zielony zakątek w barwny motyli raj. Dzięki przeprowadzonym warsztatom można było dowiedzieć się, co posadzić w ogrodzie, by zwabić do niego kolorowe motyle.

Motyle to prawdziwe klejnoty świata przyrody! Należą do najliczniejszej i najbardziej zaawansowanej ewolucyjnie grupy owadów. Na świecie żyje około 170 tysięcy gatunków motyli (liczba ta wciąż rośnie, gdyż co roku odkrywane i opisywane są nowe). W samej Polsce występuje aż 3156 gatunków, z czego zaledwie 163 to motyle dzienne. Pozostałe to gatunki nocne, potocznie zwane ćmami. Rola owadów w ogrodzie jest wciąż niedoceniana. Dla wielu ogrodników są to głównie szkodniki, jednak duża część tych małych stworzonek to nasi wielcy sprzymierzeńcy! Warto im pomóc, budując odpowiednie schronienia np. hoteliki dla owadów pożytecznych. Liczymy na to, że uda się pszczołom murarce ogrodowej o delikatnym usposobieniu i charakterze zasiedlić nasz domek.

Dorosłe motyle,

które podziwiamy ze względu na ich kolorowe skrzydła - to tylko finalny epizod pięknego i skomplikowanego cudu natury, który warto objaśnić najmłodszym. To niezwykle! Motyl to ostatnie stadium złożonego cyklu życiowego. Gdy z niewielkiego jaja wylęga się larwa – wielonoga gąsienica, w niczym nie przypomina swojego dostojnego rodzica. To żarłoczne stworzenie żyje tylko po to aby jeść, jeść i jeść, a je dużo i nieustannie. Po obżarstwie owija się kokonem i prawie w bezruchu (już jako poczwarka) powoli przemienia się w imago – dojrzałego motyla. Niestety ich piękno nie jest trwałe.

Dorosłe motyle żyją krótko – zwykle 2-3 tygodnie, nieliczne kilka (np. rusałki) kilka lub kilkanaście miesięcy, a inne zaledwie 5 dni – nie jedzą, nie piją, żyją tylko „miłością” (rozmnażaniem i składaniem jaj). I w ten właśnie sposób cykl się zamyka.

Motyle w ogrodzie są cudownym, pięknym elementem. Każdy lubi je obserwować podczas gdy piją nektar z budlei czy jeżówki, delikatnie poruszając skrzydłami. To niezwykle relaksujący widok i dobrze ukoji nerwy kogoś, kto przez 5 dni w tygodniu pracuje w stresie. Wiemy też, że aby motyle u nas zamieszkały, muszą mieć miejsce do latania i dużo nektaru. Rabata z kwiatów, takich jak cynie, nagietki czy astry jest dla nich doskonała.

Ekologia z Ple

Z bylin krwawniki, jeżówki, floksy i rozchodniki. A z krzewów oczywiście budleje.

Po co domek dla motyli?

Przecież te owady mają gdzie latać, mają co jeść... Czy sama rabatka nie wystarczy?

W domku motyle nie mieszkają, nie wchodzi tam na noc, jak ptaszki do budki lęgowych, czy jak jeże na dzień. Tam wdrapują się gąsienice, bo jest to dla nich doskonałe miejsce na zawinięcie się w kokon. Tam też motyle dorosłe hibernują w czasie zimy. I wreszcie tam samice składają jaja.

Kwitnące pokrzywy w czerwcu są nawet ładne, ale nie w każdym ogrodzie pasują...

Gąsienice lubią pokrzywy... ale kto ma w ogrodzie taką kępę? To raczej rzadki widok w ogródkach? Więc domek jest próbą

zastąpienia tych naturalnych „motyli miejsc”. Nie każdy ma spróchniałą kłodę drewna, jaskinię lub inne miejsce do hibernacji. Również jeżówka przyciąga motyle, których gąsienice przenoszą się do domku na czas przepoczwarczenia.

Zimą motyle muszą mieć odpowiednią, w miarę stałą temperaturę i wilgotność. Oczywiście drewniana skrzynka nie jest rozwiązaniem idealnym, ale łatwiej im w niej przetrwać mrozy niż w miejscu bez osłony. Rabaty na jesień często są sprzątane, żeby nie kłuł nas w oczy widok suchych badyli. W ten sposób naturalne kryjówki dla tych przemitych zwierząt są redukowane. Zadbajmy więc, aby była dla nich możliwość hibernacji u nas, zwłaszcza gdy w okolicy dominują beton, trawniki i żywotniki.

Nasi mali ogrodnicy zaopiekują się motylami z wielką przyjemnością. Rozwijanie kreatywności dzieci i pielęgnacja ich wrażliwości na naturę przyniesie później profity. W ten sposób pokazujemy, że przyroda potrzebuje czasem naszego wsparcia, i zamiast ją niszczyć, zrobmy dla niej coś dobrego. Niech domek dla motyli i hotelik

nerem

dla owadów pożytecznych spełniają swoją rolę edukacyjną, niech otwierają dziecięce oczy na cudowny świat ogrodowych zwierząt a rabata będzie poletkiem doświadczalnym dla wszystkich odwiedzających. Zapraszamy...

Osobą prowadzącą warsztaty była pani mgr inż. Jolanta Więsyk – EKSPERT NOT (NR 7/18) z Warszawy, ogrodnik z wykształcenia oraz zamiłowania, przyrodnik, propagatorka upraw oraz utrzymywania zieleni metodami przyjaznymi środowisku. Z branżą ogrodniczą związana jest ponad 40 lat, począwszy od działalności naukowej, badań laboratoryjnych, produkcji ogrodniczej, handlu, usług związanych z terenami zieleni. Pełni funkcje rzeczoznawcy (NOT) oraz Inspektora Nadzoru Terenów Zieleni. Prelegentka na kursach i szkoleniach specjalistycznych oraz wykładowca akademicki. W latach 2011-2014 Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Naukowo - Technicznego Inżynierów i Techników Ogrodnictwa. Propagatorka proekologicznych metod zakładania i utrzymywania terenów zieleni. Uznany ekolog (SQE) w procesach certyfikacji budownictwa ekologicznego BREEAM. Współtworzyła w charakterze eksperta kodeks dobrych praktyk „Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia” wydany w 2014 r. przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Członkini Komisji Ochrony Środowiska Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych - Naczelnej Organizacji Technicznej oraz Komitetu Naukowo-Technicznego FSNT-NOT Doskonalenia Kard z ramienia Towarzystwa Konsultantów Polskich. Członkini Towarzystwa Konsultantów Polskich, Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Dendrologicznego. Wyróżniona przez Zarząd Główny FSNT-NOT tytułem EKSPERT NOT (nr 7/18).

W ramach podpisanej umowy o realizację zadania publicznego pt. „Ekologia z Plenorem” z Gminą Jastków, Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego i Społecznego „PLENER” z siedzibą w Ługowie zorganizowało warsztaty ekologiczne. Wartość dofinansowania to 7 tys. zł

ANNA KWASOWIEC
EWELINA GŁOS

W Wigilię słuchaj świerszcza

Większość, jeśli nie wszystkie ha-
sta w obronie praw i godności
zwierząt dotyczy stworzeń, któ-
rym można przypisać jakieś ludzkie ce-
chy. Gady, płazy i owady – to wrogowie,
nadają się co najwyżej do wyzwisk. Nikt
nie słyszał chyba, żeby w Wigilię, kto-
kolwiek chciał rozmawiać z robactwem?
Pewnie dlatego, że tym zwierzętom ni-
gdy nie przypisywano cech ludzkich, a
umiejętności odczuwania w szczegól-
ności – raczej odwrotnie, o czym może
świadczą bogata polska „owadzia” fra-
zeologia:

- pijany jak bąk,
- ruszać się jak mucha w smole;
- przysać się jak pluskwa;
- być jak pchła szachrajka;
- biegać jak prusak;
- a to gnida (lub karaluch).

Owady, z nielicznymi wyjątkami –
pszczola, mrówka, biedronka, to zwie-
rzęta niepożądane. Były tematem tabu,
a ich nazw nie wymawiano lub zastępo-
wano innymi słowami w obawie przed
ich niezamierzonym „przywołaniem”. W
wielu kulturach były także symbolem
śmierci i świata podziemnego.

Kolejnym powodem, dla którego
owady nie są w języku (zwłaszcza pol-
skim) uznawane za zwierzęta, może być
ta okoliczność, że nie przypisuje się im
posiadania duszy. Powiązanie zwierzę-
cości z duszą, choć pośrednie i zapewne
nieco sztuczne, można zauważyć na
przykładzie łacińskiego rzeczownika
animal etymologicznie pokrewnego rze-
czownikowi anima „dusza”.

Tymczasem, gdyby zebrać wszystkie
insekty na Ziemi razem, byłyby cięższe
niż cała ludzkość. Ich masa przeważa-
łaby naszą jakieś 300 razy. Sama popula-
cja mrówek waży więcej, niż my wszy-
scy...

Straszne? Skądże! Gdyby sytuacja
wyglądała inaczej, groziłby nam głód. I
nie chodzi o kraje, w których świerszcze
uznaje się za pożywną przekąskę - owa-
dy są przede wszystkim istotną częścią
globalnego łańcucha pokarmowego.

Wycinano z bibulek firaneczki, które wieszano w oknach. Robiono kolorowe kwiaty z bibulki by na święta udekorować nimi święte obrazy.

Czas Adwentu

i później świąt zwanych Godami, był czasem wróżenia i przepowiadania przyszłości. Narodzenie Boga dawało nadzieję na nowe lepsze życie dla każdego. Próbowano odgadnąć tę przyszłość. W dzień św. Łucji panny łamały kilka gałązek wiśni, wkładały je do wody i jeśli gałązka na Boże Narodzenie zakwitła wróżyło to szybkie zamażpójście i szczęście w małżeństwie. Od tego dnia do Wigilii jest 12 dni. Każdy dzień wróżył pogodę na każdy miesiąc kolejnego roku. Już zapomnianym, a ciekawym zwyczajem kultywowanym również na naszym terenie, była gra na ligawkach. Były to długie trąby wykonane z drewna lipowego lub wierzbowego. Wygrywano na nich smutne melodie o wschodzie i zachodzie słońca. Przypominano w ten sposób o końcu świata lub trąbach anielskich na sądzie ostatecznym.

Dzień św. Mikołaja dziś jest dniem obdarowywania się często kosztownymi prezentami. Dopiero na przełomie XIX i XX wieku powoli zaczął się rozpowszechniać zwyczaj obdarowywania dzieci różgami, by powstrzymać pocięchy od złego zachowania. Grzecznym dzieciom rodzice po poduszkę wkładali słodyczkami.

Okres Bożego Narodzenia

rozpoczął się Wigilią, kończył Świętem Trzech Króli. To był długi czas wesołości. Dzień Wigilii był bardzo pracowity i jednocześnie wiele zachowań obwarowanych było specyficznymi nakazami i zakazami. Miały one dać szczęście. Nieprzebranie tych tradycji wróżyło niepowodzenie.

Od rana przygotowywano postną wieszczkę. Do czasu II wojny światowej potraw musiało być nie do pary (pięć, siedem, dziewięć). Parzysta

Tradycje Świąt Bo

liczba mogła sprowadzić niepowodzenie. Potrawy przygotowywano ze wszystkich roślin rosnących w polu, by zapewnić sobie ich urodzaj w Nowym Roku. I wszyscy uczestnicy wieszczki zobowiązani byli do spróbowania każdej potrawy by niczego w przyszłym roku nie zabrakło. Przed wieczorem gospodarz przynosił do izby snop zboża mówiąc, w niektórych regionach, te słowa „wszystko złe z domu a kołoda do domu”. Ziarno ze snopa dodawano później do ziarna

siewnego. Część słomy cięto na sieczkę i dawano koniom. Robiono z niej także powrósła i okręcano nimi drzewka owocowe „na urodzaj”.

Przynoszono też do izby wiązkę słomy, którą zatykano za obrazy i ścielono na podłodze. Te zabiegi miały upodobnić wnętrze izby do stajenki, w której urodził się Jezusek. Siano rozścielano na całym stole pod obrusem. Panny i kawalerowie wyciągali po omacku żdźbła wróżąc sobie ożenek. Inni w ten sam sposób mogli

Współcześnie często używamy określenia „Magia świąt”. W jaki sposób obecnie budujemy ten magiczny, świąteczny nastrój? Nasze domy, sklepy, urzędy migocą nastrojowymi światełkami, dajemy się wciągnąć w szaleństwo przedświątecznych zakupów. Ze sklepowych głośników płyną dźwięki pięknych koled. Od początku grudnia dekorujemy nasze mieszkania przepięknymi przedmiotami kupionymi w sklepach. Rozkładając, rozwieszając te rzeczy często nie wiemy dlaczego i skąd taka tradycja. Niewątpliwie piękna tradycja. Do pełni szczęścia współcześnie brakuje tylko śniegu. A jak było kiedyś?

W poprzedzającym święta czasie – Adwencie nie wolno było spożywać mięsa, żadnych tłuszczów, pić alkoholu i organizować zabaw. Tak samo jak w Wielkim Poście, ludzie wtedy „suszyli”. Spotykano się natomiast w chałupach i przędzono len, czy darto pierze. Rozpoczynano także przygotowania do świąt. Przygotowywano kasze, zboża na potrawy wigilijne. Młodzież przygotowywała się do chodzenia po koledzie – robiono gwiazdy, stroje koledników, strugali figury, uczyli się tekstów. Przygotowywano także dekoracje świąteczne. Najbardziej tradycyjne to pajaki. Wykonywano je ze słomy, bibuły, fasoli.

wywróżyć sobie długość życia. Po świętach sianem spod obrusa wyścielano kurnik. W ciągu całego dnia wszystkie czynności należało spełniać w dobrym humorze. Nie należało się kłócić, trzeba było poddawać dłuży, by kolejny rok okazał się pomyślny i dawał powody do zadowolenia. Złą wróżbą były odwiedziny kobiety w domu, ale wizyta mężczyzny miała

wróżyc szczęście i zdrowie w następnym roku.

Wieczera wigilijna

spożywana była po pacierzu. Po nim następowała chwila milczenia, bo według wierzeń, wtedy przychodziły dusze zmarłych krewnych. Zwyczaj zostawiania pustego nakrycia należy wiązać z oczekiwaniem na odwiedzinę z

zaświatów. Później łamano się opłatkiem. I dopiero zasiadano do jedzenia. Odkładano do osobnego naczynia po trochu z każdej potrawy, by po Wigilii zaniesić to jadło i opłatek zwierzętom utrzymanym w gospodarstwie.

W niektórych regionach Lubelszczyzny uważano, że gospodyni powinna siedzieć przez całą Wigilię, by kury spokojnie wysiadywały jaja. Wtedy wszystkie potrawy musiały od początku do końca kolacji stać na stole. Po zakończeniu Wigilii młodzież zaczynała psoty. Kawalerowie udawali się grupami przeważnie do domów, gdzie mieszkały panny i robili przeróżne żarty.

Obowiązkowo całymi wsiami, gromadnie udawano się na Pasterkę. W czasie drogi - często było to kilka kilometrów brnięcia w śniegu - śpiewano kolędy, a drogę oświetlano sobie płonącymi wiechciami ze słomy. W Boże Narodzenie świętowano w gronie rodzinnym, nie składając nikomu wizyt. Nie wolno było się położyć, aby nie wywróżyć pokładania się zboża w kolejnym roku.

Kolędowanie

Do II wojny światowej chodzono z żywymi zwierzętami. Były to dorodne okazy, czyste, przystrojone, często wprowadzane do mieszkania. Gdy zwierze nabrudziło w izbie mówiono, że w gospodarstwie będzie szczęście przez cały rok. Później kolędnicy zaczęli się za zwierzęta przebierać. W czasie „chodzenia” śpiewano kolędy. Ważnym dniem tego świątecznego czasu Godów był „szczodry wieczór”. Tak nazywano wigilię Nowego Roku. Wierzono, że to, co robi się tego dnia, będzie się robić przez cały kolejny rok. Dzień ten należało więc spędzić, jak najweselej, mieć nowe ubranie, dobrze jeść. W Nowy

Rok składano sobie życzenia – Do Siego Roku – czyli dożycia siwej brody – czyli długich lat życia.

Święto Trzech Króli kończyło czas Godów. Po poświęceniu kredy tak jak dziś pisano na drzwiach domów litery i rok. Miało to być ochroną przed złymi mocami. Poświęconego kadzidla używano do okadzania chorych i ludzi i zwierząt. Dawniej magia świąt to były wróżby, prawie czary dokonywane ze strachu przed złem, chorobą i niepowodzeniem. Dziś magia to błyskotki.

Wesołych Świąt i Do Siego Roku!

Artykuł powstał w oparciu o książki: „Dzieła wszystkie, Lubelskie” Oskara Kolberga, „Kolędowanie na Lubelszczyźnie” zredagowanej przez Antoniego i Marię Bożenę Kuczyńskich oraz materiałów pozyskanych z zasobów Muzeum Wsi Lubelskiej.

ULESŁAWA
LÜBEK

żego Narodzenia

FOR. KENZINGER WISZCZYK (6)

Dzień Seniora w Ożarowie

Dzień seniora połączony został z obchodami Dnia Niepodległości. Zaproszono mieszkańców po 70 roku życia oraz przedstawicieli instytucji gminnych. Uczniowie wystąpili w teatryku przygotowanym przez Edytę Szczerbicką. Zespół „Dąbrowica” wykonał pieśni patriotyczne i ludowe. Po zakończeniu części artystycznej wszyscy zasiedli do wspólnego stołu i mieli okazję spróbować dań regionalnych przygotowanych przez panie z Koła Gospodyń Wiejskich Ożarowianki. Spotkanie przypieczętowało rejestrację KGW, które działa od 1961 roku, jednak dopiero 18.11.2019 roku zostało oficjalnie zarejestrowane w ARiMR. Uzyskało osobowość prawną i prężnie działa w nim 36 członkiń, w tym najmłodsza w wieku 25 lat, a najstarsza za 3 miesiące skończy 90 lat! Przewodniczącą jest pani Olga Iwaniak, zastępcą Dominika Krawczyk, a skarbnikiem Agnieszka Miron.

RED

Zespół Pieśni i Tańca Dąbrowica zyskał nowe stroje

W ramach projektów realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w 2019 roku jednym z zadań jest: Dopuszczenie Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica” w stroje ludowe do mazura. Zadanie to realizowane jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020/współfinansowane ze środków EFRR otrzymanych w ramach projektu grantowego realizowanego w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Do siedziby zespołu dotarły już pięknie wykonane męskie mundury z okresu Księstwa Warszawskiego wraz z pasami, w których tancerze „Dąbrowicy” dumnie będą prezentować nowe choreografie zespołu.

Mazur

Nazwa pochodzi od – Mazowsza, gdzie powstał jego ludowy pierwowzór – mazurek. Tańcem szlachty stał się on pod koniec XVI wieku i szybko zaczęto w nim widzieć uzewnętrznienie narodowego charakteru Polaków – przypisywano mu patriotyczno-rycerską ideologię. Największą rolę mazur odegrał w czasie rozbiorów, kiedy stał się – obok poloneza – symbolem polskości. W jego rozpowszechnieniu w Europie ważną rolę odegrali oficerowie legionów polskich, walczących u boku Napoleona. Mazur był tańczony głównie przez szlachtę, dlatego też obecnie wykorzystuje się do tańca strój szlachecki, dodający mazurowi powagi i uroku. Mazur jest tańcem parowym w takcie na 3/4 o charakterystycznym rytmie. Zawiera kroki posuwiste i skoczne, wir wolno splecionych par i szybkie przebiegi. W mazurze akcenty są porz-

mieśczone w różnych częściach taktu, najczęściej jednak na trzeciej części. Dlatego jest to jeden z najbardziej rozbudowanych i jednocześnie najtrudniejszych polskich tańców narodowych. Mazur jest żywiłowy i dostojny jednocześnie, pełen kontrastów. Istnieją dwa rodzaje mazura – tańczony w mundurach mazur ułański oraz mazur szlachecki – kontuszowy, które różnią się charakterem. Mazur kontuszowy jest bardziej żywiłowy i zawadiacki, zarówno w wykonaniu tancerzy, jak i tancerek – jest wspomnieniem dawnej, wielkiej świetności i przepychu Rzeczypospolitej szlacheckiej. Mazur ułański natomiast ma charakter salonowy – jest to popis męskiej zręczności i temperamentu, a zarazem elegancji, gracji i wdzięku kobiet.

Mazur w formie tańca towarzyskiego najbardziej związany był ze środowiskiem dworów szlacheckich oraz środowiskiem miejskim. Od końca XVIII w. aż do połowy XIX w. przechodził on różne przeobrażenia, zmieniał się jego obraz muzyczny i taneczny. Badacze obyczajów polskich wie-

ku XIX o mazurze mówią przede wszystkim jako o tańcu polskiej szlachty i taki właśnie mazur pokazywany był w operach m.in. Moniuszki: „Straszny dwór” i „Halka”. Olbrzymią rolę w upowszechnieniu mazura w Polsce i w Europie odegrały polskie legiony w okresie 1800-1815 r. Oficerowie legionów rekrutowali się głównie ze środowisk szlacheckich i magnackich. Rozpowszechnienie mazura przez wojskowych, związanych z walkami napoleońskimi o wolność Polski nadały mazurowi nowe treści - elementy narodowe i wyzwolenicze. Mazur stał się tańcem legionów polskich, tańcem walczących o wolność - tańcem tańczonym przez ułanów, pokazywanym w stroju ułańskim ze wszystkimi stroju tego akcesoriami. W końcu stał się synonimem polskości. Oprócz rozpowszechnienia tańca na początku XIX w., powstaje wiele patriotycznych pieśni, wiele utworów muzycznych do tańca z tekstem pieśniowym. Do najbardziej popularnych piosenek mazurów należy m.in. „Jeszcze jeden mazur dzisiaj, choć poranek świta”, Mazurek Dąbrowskiego, który stał się hymnem narodowym.

Makijaż sylwestrowy w stylu tancerki „Dąbrowicy”

Zbliża się sezon sylwestrowo-karnawałowy. Czas zabaw i szaleństw w gronie znajomych i najbliższych. Panie na pewno oprócz pięknych kreacji będą chciały zablasknąć perfekcyjnym makijażem. Dziś przedstawimy Wam jak zrobić make-up a'la tancerka „Dąbrowicy”

Tancerki Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica” podczas koncertu na scenie emanują swoją urodą i do tego wyglądają prawie jednakowo. Ciężko jest je od siebie odróżnić z tego względu, że wszystkie mają podobne kostiumy, ale również dlatego, że mają jednakowo wyraziste makijaże. Trendy karnawałowe, jak co roku zachęcają do tego, by postawić na mocny makijaż, a dziewczyny z zespołu znają go od podszewki, ponieważ używają go prawie „na co dzień”. Przed każdym koncertem spędzają co najmniej 30 minut, by perfekcyjnie przygotować makijaż sceniczny. Podstawą jest tu wyraziste i mocno podkreślone oko tzw. smoky eye.

Jak je zrobić? Wbrew pozorom nie jest to takie trudne. Do klasycznie przydymionego oka potrzebujemy:

- jasny bądź beżowy, bazowy cień
- jasny, srebrny, opalizujący z drobinami lub brokatem
- ciemny cień, który będzie podstawą kociego oka
- jaśniejszy cień od podstawowego kociego oka
- kredka do oczu
- ciemny tusz do rzęs

Zanim nałożymy bazowy cień, warto nałożyć korektor lub bazę pod cień, która sprawi, że makijaż będzie trwalszy i będzie dłużej trzymał się na oku. Nakładamy cień bazowy na całą powiekę, następnie nakładamy jasny

opalizujący cień w kąciaku i pod łukiem brwiowym. Następnie cieniem, który jest jaśniejszy od podstawowego kociego oka rozcieramy od kąciaka oka do środka powieki. Potem w ruch idzie czarna kredka, którą rysujemy linię tuż nad linią rzęs i rozcieramy pędzelkiem do zewnątrz, dokładamy najciemniejszego cienia i blendujemy. Taką samą kreskę rysujemy na dolnej powiece i również rozcieramy, by uzyskać efekt „przydymionego oka”.

Na koniec, żeby już całkowicie podkreślić oko można przykleić kępki rzęs lub całe paski. W tak ozdobnym anturazie oko będzie wyglądać niesamowicie. Do tego klasyczna czerwona szminka na usta i makijaż a'la tancerka z Dąbrowicy gotowy. Tak efektowny i wyrazisty make-up stanowi świetne dopełnienie każdej eleganckiej kreacji.

XIII Gminny Przegląd Pieśni i Piosenki Patriotycznej

18 listopada odbył się XIII Gminny Przegląd Pieśni i Piosenki Patriotycznej organizowany przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Jastkowie oraz Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Tomaszowicach. Poziom konkursu był niezwykle wysoki. Wśród utworów można było usłyszeć znane już wszystkim pieśni patriotyczne, ale również nowe, współczesne utwory m.in. z polskich filmów.

Jury w składzie: p. Katarzyna Jankowska – główny instruktor ds. kultury Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Jastkowie; p. Bogdan Opoń – wieloletni organista kościoła pw. NMP Królowej Polski w Jastkowie oraz p. Jerzy Sadawa – opiekun koła turystów muzykujących ORNAK oceniali m.in. aranżację, poziom artystyczny, interpretację czy kulturę sceniczną.

Poniżej przedstawiamy wyniki konkursu:

- Kategoria I – Oddziały przedszkolne i klasy I - III**
- I miejsce i statuetka Grand Prix przeglądu – Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Tomaszowicach

- II miejsce – Szkoła Podstawowa im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Snopkowie
- III miejsce – Szkoła Podstawowa im. Bolesława Prusa w Płuszwowicach

Wyróżnienia:

- Amelia Tudruj ze Szkoły Podstawowej im. Bolesława Prusa w Płuszwowicach
- Grupa 5-latków ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach

- Klasa III ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach
- Klasa II ze Szkoły Podstawowej im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Snopkowie

Kategoria II – klasy IV-VIII

- I miejsce i statuetka Grand Prix przeglądu – Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Tomaszowicach
- II miejsce – Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego w Jastkowie
- III miejsce – Szkoła Podstawowa im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Snopkowie

Wyróżnienia:

- Marysia Wójcik i Maja Mazurek ze Szkoły Podstawowej im. Bolesława Prusa w Płuszwowicach
  - Elżbieta Sagan ze Szkoły Podstawowej im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Snopkowie
  - Chór ze Szkoły Podstawowej im. Józefa Piłsudskiego w Jastkowie
- Wszystkim wykonawcom gratulujemy, a opiekunom dziękujemy za trud włożony w przygotowanie uczestników!

Domku Kultury w Snopkowie

W listopadzie nastąpiło otwarcie świetlicy wiejskiej, którą zrealizowano zgodnie z projektem radnego Marka Okonia, wspieranego przez sołtysa Henryka Łakotę oraz mieszkańców Mirosława Pawłota, Pawła Miłczaka i Marcina Gdulę. Pomysł polegał na rewitalizacji pomieszczeń gospodarczych znajdujących się na terenie szkoły w Snopkowie.

Dzięki środkom pozyskanym m.in. z funduszu sołeckiego, wsparciu wójt Teresy Kot i sponsorów oraz dużym wkładzie własnym, udało się wykonać posadzkę, nową instalację elektryczną, ocieplić strop i ściany oraz wykończyć całość płytami G-K. Wsparcie fundacji Banku Pekao S.A. umożliwiło zakup materiałów do końcowego wykończenia pomieszczenia, a wolontariusze fundacji zajęli się

pomalowaniem sali. Wspólny wysiłek umożliwił otwarcie obiektu, który od listopada służy mieszkańcom Snopkowa i okolic.

O tym jak bardzo w Snopkowie brakowało miejsca spotkań dla mieszkańców, w którym mogliby realizować swoje pasje, może świadczyć fakt, jak wiele interesujących wydarzeń miało tu miejsce w krótkim czasie funkcjonowania Domku Kultury. 11 listopada odbył się w nim Wieczorek Patriotyczny, na którym przedstawiono historię odzyskania niepodległości przez naszą Ojczyznę. Całość zakończona została ogniskiem, przy którym wspólnie śpiewano pieśni patriotyczne. A już 17 listopada, w przeddzień odpustu w parafii pw. Bł. Karoliny Kózkówny, odbył się kiermasz ciast Karolińskich, nazwanych na cześć patronki

parafii w Snopkowie, połączony z akcją „Drugie życie książki”. Całość zorganizowana została przez nowo powstałe Koło Gospodyń Wiejskich Snopków, które w ciągu dwóch miesięcy swojego istnienia, pochwalić się może prawie 40-ma aktywnymi członkiniami. Z Domku Kultury korzystają również harcerze zrzeszeni w ZHR, którzy w okresie zimowym, gromadzić się będą na wspólnych zbiórkach.

RED.

Laurka dla biblioteki

W listopadzie zakończył się projekt „Dobre miejsce – biblioteka. I tak od 70 lat!” dofinansowany w ramach programu Partnerstwo dla Książki. Realizacja zadania koncentrowała się wokół 70-lecia obchodów istnienia Gminnej Biblioteki Publicznej w Jastkowie. Wśród realizowanych zadań miały miejsca spotkania autorskie, pierwsze z nich odbyło się 10 maja w filii bibliotecznej w Tomaszowicach - gościem była Monika A. Oleksa. Pani Monika gościła również w Jastkowie w Klubie Seniora. Kolejne spotkanie, tym razem dla młodzieży, miało miejsce 14 maja w szkole podstawowej w Płuszwowicach, została na nie zaproszona Małgorzata Karolina Piekarska. 23 maja na spotkanie autorskie w szkole podstawowej w Snopkowie przybył ilustrator Daniele de – Latour. Miłośnicy przygód Basi mieli okazję spotkać się z autorką jej przygód - Zofią Stanecką w bibliotece w Jastkowie oraz w szkole podstawowej w Ożarowie, spotkania odbyły się w październiku.

W ramach dofinansowania z MKiDN w maju została przygotowana wystawa na rollupach dotycząca znaczenia książki i czytania w rozwoju dzieci i młodzieży, która była prezentowana 1 czerwca podczas festynu gminnego z okazji Dnia Dziecka, w urzędzie gminy, w bibliotekach na terenie gminy oraz w przedszkolu i żłobku.

Również w maju w czasie Tygodnia Bibliotek we współpracy ze szkołami i przedszkolem został ogłoszony konkurs plastyczny „Laurka dla biblioteki”, przeznaczony dla dzieci i młodzieży. Wpłynęło wiele prac konkursowych, autorzy najlepszych otrzymali nagrody. Bibliotekarki przeprowadziły także 2 warsztaty dla dzieci na których zaprezentowane zostały techniki tworzenia laurka.

Współpracując z urzędem gminy, GOKiS - em, szkołami podstawowymi i przedszkolem 1 czerwca biblioteka brała udział w festynie rodzinnym z okazji Dnia Dziecka pt. „Jesteśmy razem w świecie książek”. Ponieważ właśnie 1 czerwca rozpoczynał się Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom i Festyn rozpoczęto głośnym czytaniem. Wiersz Juliana Tuwima „W aeroplane” przeczytali: Teresa Kot - wójt gminy, Daniel Iwanek - mistrz świata w karate oraz Michał Sztembis - prezes Lubelskiego Klubu Kolarstwa Górskiego. Biblioteka we współpracy ze szkołą podstawową w Tomaszowicach zorganizowała na festynie bookcrossing, zaprezentowała wystawę o wartościach czytania oraz przygotowa-

ła stoisko, na którym dzieci i młodzież mogły wziąć udział w warsztatach plastycznych - „Tort dla biblioteki” i konkursie wiedzy o bibliotece i bohaterach literackich.

27 sierpnia zorganizowano wyjazd wakacyjny dla dzieci w wieku 5 -12 lat do lubelskiego „Domu słów” na Desing literacki. Spotkanie z Kolorowym Potworem pomogło zrozumieć dzieciom jakie znaczenie mają w naszym życiu emocje i jak je odczuwamy, a bajka o Niebieskiej Niedźwiedzicy pokazała jak ważna jest w życiu tolerancja i akceptacja osób żyjących wokół nas.

5 października odbyła się „Noc w bibliotece” pod hasłem „Znajdźmy wspólny język”, podczas której wspólnie świętowaliśmy 70 urodziny Gminnej Biblioteki Publicznej w Jastkowie.

W okresie od 19 września do 24 października w szkole podstawowej w Tomaszowicach odbyły się warsztaty teatralne, które poprowadziła aktorka z teatru lubelskiego pani Jolanta Deszcz-Pudzianowska, w warsztatach wzięło udział 18 osób - dzieci, młodzież i dorośli. Artyści debiutanci wystąpili w spektaklu „Katarzynka” na Jastkowskim Czytaniu, w dniu 24 października w szkole w Tomaszowicach.

„Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.”

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

V Jastkowskie Czytanie

24 października w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach miało miejsce V Jastkowskie Czytanie, które na dobre wpisało się w kalendarz gminno-szkolnych uroczystości a zorganizowane zostało w ramach Akcji Narodowego Czytania. Tym razem spośród proponowanych nowel wybrano fragmenty „Katarzynki” Bolesława Prusa, które przeczytali: Andrzej Dec – zastępca Wójta Gminy Jastków, Helena Skomorowska - dyrektor Szkoły Podstawowej w Tomaszowicach, Krystyna Wawreńta - dyrektor Szkoły Podstawowej im. A. A. Nowaków

w Ożarowie, Anna Wójcik – bibliotekarz GBP z filii w Tomaszowicach, Katarzyna Paprota – przedstawicielka rodziców, nauczyciele ze szkoły w Tomaszowicach: Marcin Hetman, który wcielił się również w postać Bolesława Prusa, Halina Tywoniuk, Jerzy Sadawa, Bogdan Opoń a także uczennica klasy VIII SP w Tomaszowicach – Weronika Janczak.

Licznie zgromadzona publiczność z entuzjazmem przyjęła teatralną adaptację fragmentów Katarzynki, którą przygotowała grupa debiutujących aktorów, wśród których znaleźli się uczniowie ze szkoły w Tomaszowicach:

Oliwia Kmieć, Maja Habza, Paulinka Zagajska, Julka Prącik, Ola Ostrowska, Kacper Goluda, Kacper Słabikowski, Patryk Barszcz, Szymon Zelik, Damian Uniłowski, Bartosz Piękoś, Kuba Szlendak, Janusz Król, Dawid Krupiński. Dorosłą grupę aktorów tworzyli: Szymańska Helena, Małaj Ewa, Zając Anna, uczywek Andrzej. Z reżyserię i przygotowanie uczestników w trakcie warsztatów teatralnych odpowiadała aktorka z lubelskiego teatru Osterwy Jolanta Deszcz - Pudzianowska. Przygotowana scenografia, kostiumy, muzyka i przede wszystkim gra aktorów – to

Nowości biblioteczne

Dobranocki na Gwiazdkę

Wyjątkowa książka dla dzieci, w której znajdziemy jedenaście opowieści różnych autorów. Zofia Stanecka, Barbara Kosmowska, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Paweł Beręsewicz, Małgorzata Strękowska-Zarembo, Justyna Bednarek, Agnieszka Tyska, Zofia Beszczyńska, Beata Ostrowicka, Grażyna Bąkiewicz swoimi tekstami uмили dzieciom długi czas oczekiwania na święta. Ich zimowe opowieści mimo, że ogromnie współczesne, dotyczą tych tematów które niezmiennie w przedświąteczny czas nas nurtują. Autorzy pokażą dzieciom, w jaki sposób mogą zadbać o to, aby sprawić innym przyjemność, spędzić ze sobą jak najmiłsze chwile, pokazać, że bliscy są dla nas ważni. Każdy utwór jest inny: różnią się nie tylko stylem i fabułą, ale i długością. Niektóre opowieści są na kilkanaście stron, a inne na kilka. Jedne opowieści są bardzo realistyczne, inne sięgają po motywy znane z baśni i przez to sporo w nich nierealnych wydarzeń i niezwykłych bohaterów, dzięki którym ten niezwykły czas w roku staje się jeszcze bardziej niesamowity. Wszystkie łączy tematyka i cudowne ilustracje Ewy Beniack-Haremskiej, przenoszące nas w świat oprószonego śniegiem, zaczarowany niezwykłością chwili.

Jak zwiększyć odporność swojego dziecka

- **Monika Bigos**

Autorka książki jest doświadczonym dietetykiem. Pracowała z wieloma małymi pacjentami i podczas terapii zauważyła, że ich rodzicom zwykle brakuje wiedzy, aby zmierzyć się z problemem częstych i powracających infekcji. „Napisałam więc książkę, żeby w przystępny sposób przekazać swoją wiedzę wszystkim, którzy chcą wzmocnić odporność swoich dzieci. Wyjaśniam w niej, jak dieta wpływa na samopoczucie. Radzę, jak skutecznie zmienić przyzwyczajenia żywieniowe wszystkich członków rodziny. Jeśli chcesz, by twój maluch cieszył się zdrowiem każdego dnia, powiedz „nie” śmieciowemu jedzeniu, złym nawykom i byle jakiej diecie! Gwarantuję, że jeśli skorzystasz z proponowanych przeze mnie rozwiązań i wprowadzisz zmiany, o których piszę, pozbedzisz się wielu problemów zdrowotnych”.

Autorka wyjaśnia wszystko od podstaw. Informuje o szkodliwych dla zdrowia (i naszej odporności) składnikach pokarmowych po to, abyśmy byli świadomi. Przepisów w tej książce nie ma dużo, ale są one wartościowe, proste do wykonania i na każdą kieszeń. Nie zabierają nam dużo czasu, a eliminują szkodliwe dla naszego zdrowia składniki.

Ta pozycja daje solidne podstawy do tego, aby zacząć dbać o swoją odporność.

Szczęście przy kominku

- **Gabriela Gargaś**

Poznaj pełną świątecznego ciepła opowieść, która w te Święta może przydarzyć się również tobie. Wśród urokliwych, pokrytych śnieżnym puchem ulic kryje się wyjątkowe miejsce, gdzie rodzą się piękne opowieści – „Antykwiariat z książką i kawą”. To tu, wśród opasłych tomów, przy kubku gorącej herbaty z sokiem malinowym czeka na ciebie Bunia, gotowa, by wesprzeć radą i dobrym słowem. Kiedy z nieba spadają wielkie płatki śniegu, a na choinkach migoczą światelka, w przerwie między świątecznymi przygotowaniami antykwiariat odwiedzą okoliczni mieszkańcy. Przyjdą nie tylko na zakupy, ale również ze swoimi troskami i problemami. Czy ta wizyta odmieni ich życie?

Gargaś stworzyła piękną i niesamowicie wzruszającą historię, która zaskakuje swoją wiarygodnością. Nie ma tu wielkich dramatów i tragicznych zwrotów akcji, ale są zwykli ludzie z codziennymi problemami, marzeniami i złamanymi sercami. „Szczęście..” to powieść idealnie wpisująca się w świąteczno-zimowy klimat: pełna magii, ciepła i prawdziwych emocji.

wszystko stworzyło wyjątkowy spektakl.

Dla wszystkich aktorów a także dla laureatek konkursu plastycznego na wykonanie ilustracji do czytanych nowel

Gminna Biblioteka Publiczna w Jastkowie - współorganizator uroczystości przygotowała dyplomy i okolicznościowe upominki.

Uroczystość dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa

Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach realizowanego przez bibliotekę programu „Dobre miejsce – biblioteka. I tak już od 70 lat!”

MAGDALENA ZARZEKA

Nowożytna historia pałacu sięga XIX wieku, kiedy to w 1896 r., Nikodem Budny przejął w posiadanie cały majątek Jastkowa. Doprowadził on pałac do rozkwitu i przebudował zespół dworsko-folwarczny w okazałą siedzibę pałacowo-parkową, która przetrwała do dnia dzisiejszego. Obecnie, od pięciu lat pałac jest pieczołowicie odrestaurowywany przez władze gminy.

Na przestrzeni wieków był ciągle przebudowywany, czego dowodem są piwnice, w których schody niejednokrotnie kończą się na zamurowanych ścianach, a poszczególne kondygnacje mają różne poziomy. Krążyła kiedyś wśród tu-tejszej ludności legenda, że istniało podziemne przejście w kierunku rzeki Ciemięgi. Niestety podczas odkopywania fundamentów nie odkryto niczego godnego uwagi, co mogłoby potwierdzić tę legendę.

Lata I wojny światowej zapisały się w historii pałacu dzięki bitwie legionów Piłsudskiego, które na polach Jastkowa walczyły o niepodległość Polskę. Podczas II wojny światowej pałac był pod władaniem Niemców, gdzie przygotowywano się do napaści na Związek Radziecki, a później był miejscem rekonwalescencji dla „strudzonych” wojną Niemców. Był też siedzibą komendanta folwarku, w którym pracowali jeńcy wojenni.

Wizyta starszej pani

Wiąże się z tym zdarzenie z minionego lata. Urząd Gminy odwiedziła starsza pani, Niemka, która podróżowała po Polsce w poszukiwaniu śladów swojego dziadka. Dziadek był gestapowcem, który podczas wojny był komendantem folwarku i stacjonował w pałacu. Wiedziała o wszystkich zbrodniach dokonanych przez swoich rodaków na ludności polskiej. Jeździła w miejsca, w których jej dziadek przebywał i przepraszając, modliła się za jego duszę. Otrzymała od nas w zamian kilka książek o historii Jastkowa i sugestię, żeby koniecznie odwiedziła obóz koncentracyjny na Majdanku.

W czasie prac remontowych w piwnicy pałacu, odkryliśmy stare deski, na których widniały napisy w języku niemieckim. Niemka pomogła nam odszyfrować stare napisy. Po przetłumaczeniu okazało się, że w piwnicach pa-

cu, funkcjonował radziecki areszt dla Niemców. Uwięzieni Niemcy pisali na desce ołówkiem, że wyruszają na wschód. Prawdopodobnie zostali przetransportowani do łagrow sowieckich.

Z czasów wojny na elewacji budynku pozostała pamiątka. W szczytowej ścianie budynku od strony bramy widać zamurowane okienko strzelnicze dla wartowników. Po wojnie pałac był siedzibą komunistycznych władz wojskowych i mieściła się tutaj Oficerska Szkoła Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. KBW była to jednostka powołana do walki z podziemiem reakcyjnym oraz do zapewnienia ładu i porządku publicznego w komunistycznej Polsce.

Tablica upamiętniająca ten fakt wisiała na ścianie budynku pałacu do roku 2006, kiedy to w ramach dekomunizacji, na

**Niezwykła
w murach**

wniosek władz województwa została zdjęta i złożona w piwnicach pałacu.

Majątek upaństwowiony

Okolo roku 1950 na gruntach majątku ziemskiego w Panieńszczyźnie utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne, które w roku 1972 zostało przejęte przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, a w pałacu utworzono siedzibę Zakładu Doświadczalnego Hodowli i Uprawy Chmielu ZDHUCH.

Władze gminy Jastków wprowadziły się do pałacu w 1973 r. Urząd Gminy zajmował wtedy jedną część pierwszego piętra. W sumie 9 pokoi wraz z gabinetem naczelnika gminy. Zespół pałacowo-parkowy został objęty nadzorem konserwatora zabytków w 1977 r. wraz przylegającą do bramy głównej kordegardą (wartownią). W rzeczywistości przed wojną był to dom ogrodnika. Dzisiaj, po renowacji, urządzono tam Izbę Pamięci Józefa Piłsudskiego. Są tam umieszczone repriny fotografii z czasów bitwy pod Jastkowem, pamiątki po legionistach oraz stare przedmioty znalezione na polach Jastkowa, gdzie toczyła się bitwa.

Pałac został całkowicie przejęty przez gminę Jastków w 1993 r, kiedy to ówczesne władze samorządowej gminy za zgodą radnych skorystali z prawa

pierwokupu i wykupiły pałac od IUNG-u. Od tej pory samorząd gminy Jastków stał się samodzielny właścicielem i zarządcą pałacu wraz z przylegającym parkiem. Dokonano wtedy wymiany pokrycia dachowego i rynien. Zmieniono też system ogrzewania z węglowego na olejowy, a później na gaz ziemny. Przyczyniło się to znacznie do osuszenia ścian.

Niestety lata 2006-2014 były dla pałacu niekorzystne. Ówczesny wójt gminy nie potrafił uszanować dziedzictwa kulturowego jakie otrzymał do administrowania. Pałac przez osiem lat ulegał degradacji i popadał w ruinę, pomimo, że nadal był siedzibą bogatej podlubelskiej gminy. Niewiele brakowało, a pałac zostałby sprzedany wraz z parkiem Uniwersytetowi Medycznemu. Siedziba gminy miała zostać przeniesiona do nowego budynku w pobliżu ośrodka zdrowia w Jastkowie. Tylko dzięki zbiegowi okoliczności nie doszło do transakcji. Dlatego dzisiaj możemy być dumni z jęgo posiadania.

Niesprzedany - remontowany

W 2014 r. przystąpiono do generalnego remontu. Prace wykonywano pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Przez cały rok trwało osuszenie piwnic oraz wykonywanie izolacji pionowej i poziomej budynku. Wymieniono stolarkę w całym budynku i wszystkie instalacje. Pokrycie dachowe zostało zmienione na blachę tytanową. Dokonano też gruntownej renowacji elewacji pałacu. Budynek pałacu uzyskał blask, jakiego prawdopodobnie jeszcze nigdy nie miał w całej swojej historii.

Wnętrza zostały dostosowane do wymogów administracji. Urządzono Biuro Obsługi Klientów. Pokoje biurowe zostały

wyremontowane. Ułożono nowe instalacje elektryczne i światłowodowe. Urządzono i dostosowano toalety, również dla osób niepełnosprawnych. Zabytkowe drewniane schody zostały zregenerowane i nabrały dostojnego charakteru.

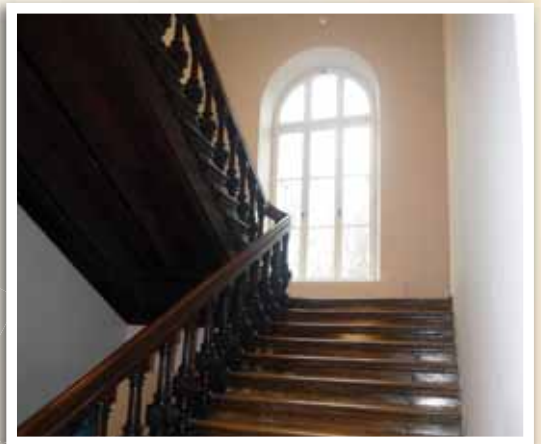
Obecnie trwa dokończenie remontu sali widowiskowo-szkoleniowej. Sala będzie miała charakter bardzo kameralny, z osobnym wejściem, toaletą i szatnią ukrytą w podziemiach. Dookoła pałacu obniżono przylegający teren i drogę przeciwpożarową wyłożono granitową kostką, która podkreśla okazałą bryłę pałacu.

W sali widowiskowo-szkoleniowej przed wojną mieściła się kaplica pałacowa Budnych. W czasie remontu na ścianach odkryto malowidła ściennie, przedstawiające postacie. Fragmenty malowideł zostaną wyeksponowane i znowu ujrzą światło dzienne. Powoli, ale systematycznie realizowana jest rekonstrukcja i rewitalizacja parku przypałacowego. Rokrocznie leczonych jest kilkadziesiąt wiekowych drzew, które pamiętają czasy dziedzica Budnego. Odtworzono układ alejek parkowych. Zainstalowano stylizowane lampy. Ustawione zostaną ławki dla odwiedzających park. Park pełni funkcję publiczną i jest dostępny dla wszystkich, którzy zechcą wypocząć w cieniu wiekowych drzew.

Na tablicach umieszczonych przy alejkach można zapoznać się z historią pałacu i gatunkami roślin występujących na terenie obiektu. Dzisiaj, kiedy od trzech lat prowadzony remont dobiega końca, każdy z nas, mieszkańców naszej gminy może być dumny, że mamy taki niepowtarzalny zabytek na swoim terenie, który na stałe wplótł się w historię naszej małej ojczyzny.

ANDRZEJ KRAK

historia
zapisana

GMINNA STA

2017	Liczba	miejsowości	25
		sołectw	25
Powierzchnia w km ²			113

Wybrane dane statystyczne	2015	2016	2017	Powiat 2017
Ludność	13650	13759	13871	153380
Ludność na 1 km ²	121	122	123	91
Kobiety na 100 mężczyzn	104	105	104	104
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,2	58,2	59,0	61,3
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2979	3466	3773	3909
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3209	3633	4329	3980
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	5	5	6	24
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	50	50	67	58
Pracujący ^b na 1000 ludności	88	90	95	103
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	4,9	3,9	2,9	4,3
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji:				
wodociągowej	85,2	85,4	85,6	80,7
kanalizacyjnej	23,9	25,6	28,4	21,7
gazowej	43,6	44,8	45,6	42,6
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1441	1479	1549	1302

Wybrane dane demograficzne w 2017 r.	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	153380	13871	9,0
w tym kobiety	78290	7068	9,0
Urodzenia żywe	1626	139	8,5
Zgony	1480	123	8,3
Przyrost naturalny	146	16	x
Saldo migracji ogółem	981	104	x
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	30266	2750	9,1
produkcyjnym	95063	8723	9,2
poprodukcyjnym	28051	2398	8,5

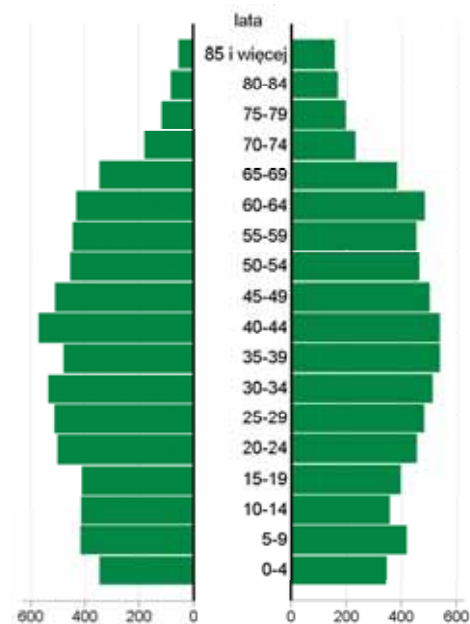
REGON

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2017 r.	Powiat	Gmina
O G Ó Ł E M	12380	1351
w tym w sektorze: rolniczym	293	28
przemysłowym	1143	129
budowlanym	1783	174
na 10 tys. ludności	807	974
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	651	814

LUDNOŚĆ

Ludność według płci i wieku w 2017 r.

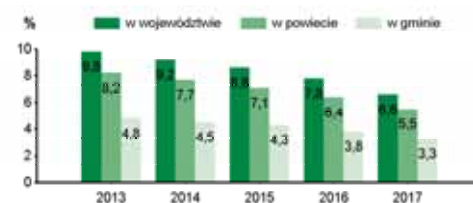
MEŃCZYŹNI 6803
KOBIEТЫ 7068

Migracje ludności na pobyt stały

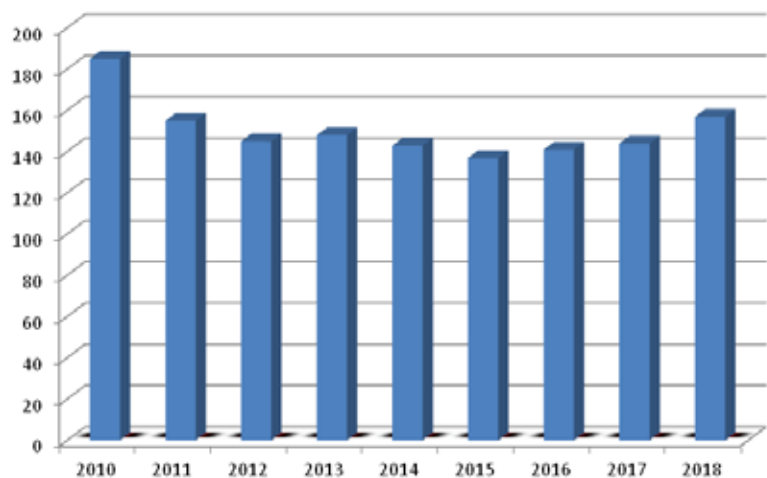
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

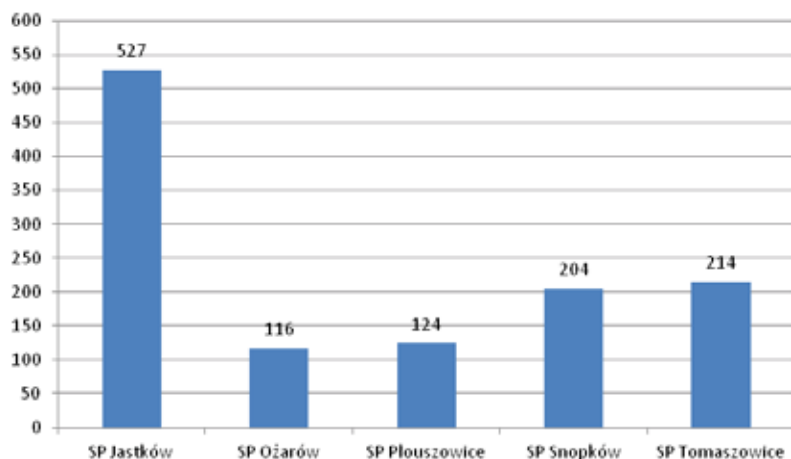
Świadczenie wychowawcze RODZINA 500+ w 2017 r.	Powiat	Gmina
Przeciętna miesięczna: liczba rodzin pobierających świadczenie	12073	1087
liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	18877	1687
Wyплаты świadczeń w tys. zł	113133,7	10182,0

STATYSTYKA

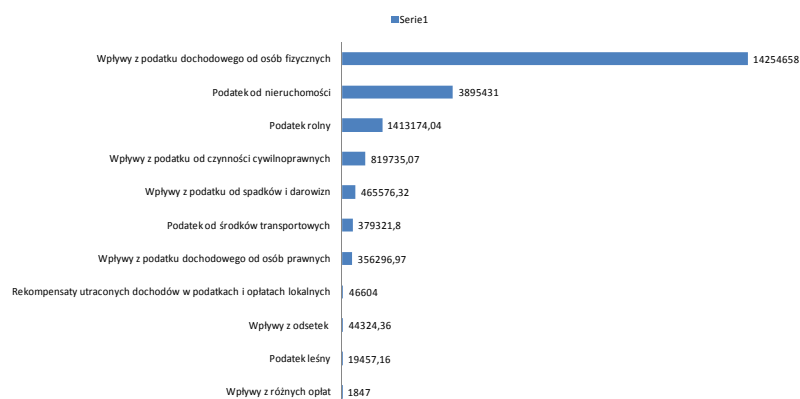
LICZBA DZIECI URODZONYCH W LATACH 2010-2018

LICZBA DZIECI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH WRAZ Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W ROKU SZKOLNYM 2018/2019

ZESTAWIENIE DOCHODÓW PODATKOWYCH ZA 2018 ROK

Oświata

Z danych demograficznych wynika, że **liczba urodzeń dzieci** na terenie gminy Jastków od 2010 roku **utrzymuje się na podobnym poziomie**, poza rokiem 2015, w którym widoczny jest nieznaczny spadek urodzeń, 2010 i 2018, w którym zanotowano wzrost liczby urodzeń.

W roku szkolnym 2018/2019 Gmina Jastków prowadziła **5 szkół podstawowych**, do których uczęszczało **1013 uczniów**, średnio po **17 uczniów w klasie**. Subwencja przekazywana gminie z budżetu państwa przeznaczona jest na pokrycie wydatków szkół, w tym wynagrodzeń nauczycieli. O jej wysokości decyduje głównie liczba uczniów pobierających naukę, przy czym istotny jest typ szkoły, do której uczęszczą. Dodatkowo na wysokość subwencji znacząco wpływa liczba uczniów niepełnosprawnych oraz struktura zatrudnionych nauczycieli. Subwencja oświatowa we wszystkich szkołach jest niewystarczająca. **Różnica między subwencją a wydatkami wynosi 1707 tys. zł.**

Jednym z najważniejszych wskaźników dotyczących finansowania szkół są wydatki na jednego ucznia. To kwota, jaką szkoła wydaje w ciągu roku, aby wykształcić jednego ucznia – zapłacić wynagrodzenie nauczycielom i obsłudze oraz utrzymać budynek. W 2018 roku **koszt kształcenia jednego ucznia w gminie wyniósł średnio 10,1 tys. zł.**

W roku szkolnym 2018/2019 r. **liczba etatów nauczycielskich wynosiła 127**, z czego 7,87% stanowili nauczyciele stażyci, 19,69% - nauczyciele kontraktowi, 22,05% - nauczyciele mianowani, 50,39% - nauczyciele dyplomowani. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się liczba nauczycieli dyplomowanych, wzrosła natomiast liczba stażystów i nauczycieli kontraktowych.

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończy 6 lat. **Dzieci sześciolatnie są zobowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej.**

Wszystkie dzieci, których rodzice złożyli wnioski o przyjęcie do Przedszkola Samorządowego lub do oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej zostały do tych placówek przyjęte.

W roku szkolnym 2018/2019 **liczba miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym w oświacie zarówno publicznej jak i niepublicznej wynosiła 455**. Gmina przygotowała 325 miejsc w placówkach publicznych tj. 100 miejsc w Przedszkolu Samorządowym w Jastkowie, 225 w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Przedszkola niepubliczne dysponowały 130 miejscami wychowania przedszkolnego. **Z oferty przedszkolnej na terenie gminy skorzystało łącznie 385 dzieci.**

Gmina Jastków zapewniła **dowóz do szkół podstawowych 633 uczniom**. W roku szkolnym 2018/2019 usługę dowożenia uczniów realizowała firma Lubelskie Linie Autobusowe. **Koszt dowożenia uczniów do szkół od 1 września 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. wyniósł 351 786,30 zł.** Część uczniów korzystała z przejazdów autobusami ZMK na podstawie biletów miesięcznych zakupionych przez gminę. **Koszt zakupu 33 biletów uczniowskich wyniósł 7 878,00 zł.**

Dla uczniów niepełnosprawnych zgodnie z art.39 ust. 4 **gmina organizuje dowóz** lub w przypadku, gdy dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, zwraca koszty przejazdu na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Wójtem Gminy Jastków a rodzicami

Budżet na 2020 rok

Projekt budżetu Gminy Jastków na 2020 rok zakłada dochody na poziomie 71,6 mln zł, z czego 66,4 mln zł (92,7%) to dochody bieżące, zaś 5,2 mln zł (7,3%) - dochody majątkowe (głównie dotacje i środki przeznaczone na inwestycje).

Do najbardziej znaczących dochodów bieżących gminy należą: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych -17,7 mln zł, subwencja oświatowa - 10,4 mln zł, podatki i opłaty lokalne - 9,9 mln zł, zaś 19,5 mln zł wynosi zaplanowana dotacja z budżetu państwa na wypłatę świadczeń wychowawczych oraz rodzinnych.

Wydatki 2020 roku zaplanowane zostały w kwocie ogółem 74,0 mln zł, z czego 60,7 mln zł (82%) to wydatki bieżące, zaś 13,2 mln zł (18%) - wydatki inwestycyjne.

W obszarze wydatków największą część - blisko 28,5%, co odpowiada 21,1 mln zł, stanowią wydatki na oświatę. Kwota ta obejmuje bieżące finansowanie placówek oświatowych oraz ich wydatki inwestycyjne.

Kolejnymi, co do wielkości, są wydatki

przeznaczone na pomoc społeczną i rodzinę w kwocie około 23,0 mln zł, co stanowi 31,0% wydatków ogółem.

Do wydatków majątkowych należą głównie inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, w tym modernizacja oczyszczalni ścieków w Snopkowie, inwestycje drogowe oraz kubaturowe, m.in. dokończenie rewitalizacji budynków w Panieńszczyźnie i rozbudowa budynku szkoły podstawowej w Snopkowie.

Priorytetem ujęcia poszczególnych zadań inwestycyjnych w budżecie gminy były podpisane już umowy o dofinansowanie ze środków zewnętrznych oraz dokończenie zadań rozpoczętych w latach ubiegłych.

W wydatkach budżetowych gminy zostały wyodrębnione następujące kwoty:

- 662,9 tys. zł - środki stanowiące fundusz sołecki;

- 2,9 mln zł - środki na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (planowane dochody z tytułu opłat za odpady - 2,6 mln zł.);

- 3,2 mln zł - dotacje udzielone dla instytucji kultury, przedszkoli niepublicznych, organizacji pożytku publicznego oraz dla innych jst na wspólne inwestycje.

Gmina Jastków zaplanowała na 2020 rok deficyt na poziomie ok. 2,4 mln zł, który wynika z kontynuacji intensywnej działalności inwestycyjnej gminy. Deficyt budżetowy zostanie pokryty częściowo środkami z Funduszu Dróg Samorządowych, które jeszcze w tym roku zasilą rachunek budżetu gminy oraz przychodami z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek. Przychody budżetu gminy zaplanowano w kwocie 5,4 mln zł, zaś rozchody (spłaty pożyczek i kredytów) - w kwocie 3,0 mln zł.

Projekt budżetu zakłada utrzymanie bezpiecznej różnicy pomiędzy dochodami i wydatkami bieżącymi, z której istnieje możliwość sfinansowania kosztów obsługi zadłużenia.

Powyższa relacja spełnia wymogi zawarte w ustawie o finansach publicznych.

TEKST MAŁGORZATA KAMIŃSKA

III miejsce w Rankingu Gmin Lubelszczyzny

5 grudnia 2019 r., na uroczystej Gali, zorganizowanej podczas Forum Sekretarzy Lubelszczyzny i Podkarpacia w Janowie Lubelskim przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej Regionalny Ośrodek w Lublinie we współpracy z Urzędem Statystycznym, nastąpiło wręczenie wyróżnień dla 20 najlepszych gmin według Rankingu Gmin Lubelszczyzny. Wójt Teresa Kot odebrała zaszczytne wyróżnienie dla Gminy Jastków, która uplasowała się w 2019 roku na 3 pozycji. W roku 2018 nasza gmina zajęła w tym samym rankingu miejsce 7 a w 2017 miejsce 10.

Ocenie poddawane są wszystkie gminy województwa lubelskiego z wyłączeniem miast na prawach powiatu. Lista wskaźników służących do obliczenia

syntetycznego wskaźnika rankingowego: 1. Średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2016-2018) 2. Średnioroczne wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2016-2018) 3. Średnioroczny wskaź-

nik zadłużenia budżetów gmin (za lata 2016-2018) 4. Wydatki bieżące budżetów gmin na administrację publiczną na 1 mieszkańca w 2018 r. 5. Średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów

unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2016-2018) 6. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (z wyłączeniem wydatków majątkowych inwestycyjnych) na 1 mieszkańca w 2018 r. 7. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w 2018 r. 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2018 r. 9. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w 2018 r. 10. Średnioroczny przyrost naturalny na 1000 ludności (za lata 2016-2018) 11. Średnioroczne saldo migracji na 1000 ludności (za lata 2016-2018) 12. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w 2018 r.

MARCIN ABRAMEK

Realizacja wydatków inwestycyjnych Gminy Jastków na dzień 31.10.2019 r.

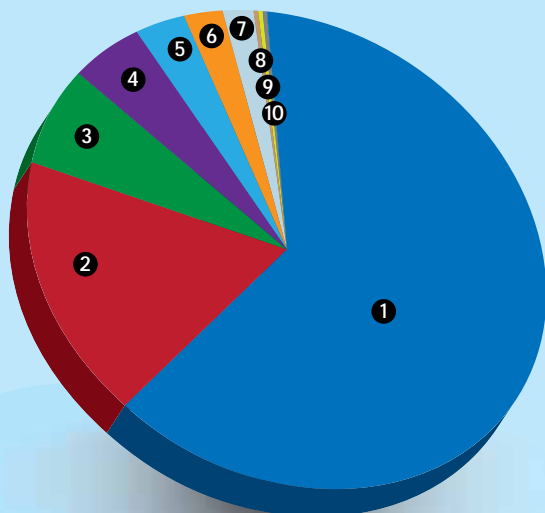
LP.	NAZWA ZADANIA	KWOTA
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lublin w m. Barak, Dąbrowica, Dębówka, Płuszwowice, Płuszwowice Kolonia	242 550,00 zł
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Tomaszowice Kolonia(projekt)	70 000,00 zł
4	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Jastków	206 000,00 zł
5	Budowa odcinków sieci wodociągowej na terenie gminy Jastków	52 000,00 zł
6	Projekt kanalizacji w m. Snopków	91 020,00 zł
9	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Jastków, kompleksowe działania dotyczące przebudowy ujęć wody w m. Jastków i Ożarów	1 418 791,05 zł
10	Wykup odcinków sieci wodociągowych i kanalizacyjnych	21 000,00 zł
11	Przebudowa drogi gm. nr 105992L w m. Jastków-projekt	50 750,00 zł
12	Przebudowa drogi gm.nr 112573L Panieńszczyzna-Płuszwowice (dz.nr ewid.45,48,504/2,504/3) oraz drogi wewn. ozn.nr 515 (ul. Poczтовая), 514 (ul. Spółdzielcza), 32/10 i 550 (ul. Szkolna) w m. Panieńszczyzna	3 620 000,00 zł
	Przebudowa drogi gm.106020L Snopków, Marysin	33 948,00 zł
13	Rozwój terenów osadnictwa poprzez przebudowę ciągu dróg gminnych Nr 105977L w m.Tomaszowice Kol.(dz.nr ew.614), Tomaszowice (dz.nr ew.220), Sieprawice(dz.nr ew.960), Nr 106006L(dz.nr ew.963), w m.Sieprawice, Nr 105979L(dz.nr ew.954/2)	2 032 953,46 zł
14	Przebudowa drogi wewn. Nr 894 w m. Dąbrowica	30 000,00 zł
15	Przebudowa drogi wewn. ozn.Nr 205/3 i 207/7 w m. Dębówka	400 000,00 zł
16	Przebudowa drogi wewn. ozn.Nr 393/23 w m. Płuszwowice Kolonia	136 893,65 zł
17	Przebudowa drogi wewn. Ul. Amarantowej w m. Marysin (z włączeniem do drogi gm. Nr 105998L-ul.Szarugi)	218 940,00 zł
18	Przebudowa ul. Szelestnej w m. Natalin	427 000,00 zł
19	Utwardzenie dna i odwodnienie wąwozu lessowego w ciągu drogi gminnej Nr 106018L w m. Jastków oraz przebudowa włączenia do drogi powiatowej Nr 2212L Jastków-Snopków	225 354,00 zł
20	Mobilny LOF	2 857 750,39 zł
21	Klub Aktywności Mieszkańców w miejscowości Marysin	19 999,80 zł
	Wykonanie projektu siłowni placu zabaw-fundusz sołecki Dąbrowica	12 287,70 zł
22	Przebudowa w ramach rewitalizacji zespołu pałacowo-parkowego w Panieńszczyźnie-pałac	1 249 014,91 zł
23	Poprawa spójności przestrzennej , społecznej i kulturowej LOF przez rewitalizację	1 463 000,00 zł
24	Przebudowa budynku po byłej szkole podstawowej w Sieprawicach i adaptacja na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	33 858,37 zł
	Wykup gruntów pod drogi	10 810,94 zł
25	Instalacja centrali telefonicznej w Urzędzie Gminy	11 144,54 zł
26	E-gminy w LOF	51 017,57 zł
27	Modernizacja zaplecza socjalno-bytowego w budynku OSP Tomaszowice	44 000,00 zł
28	Budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Tomaszowicach	2 816 310,16 zł
29	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Snopkowie	93 440,00 zł
30	Budowa boisk wielofunkcyjnych służących rekreacji-Płuszwowice	300 900,00 zł
31	Budowa i wyposażenie przedszkola w miejscowości Panieńszczyzna w ramach Centrum Rozwoju Rodziny	138 998,49 zł
32	Atrakcyjne szkolnictwo II-zakup wyposażenia	40 750,00 zł
33	Remont budynku po byłym przedszkolu samorządowym z przeznaczeniem na działalność Klubu Seniora	354 095,03 zł
34	Wykonanie monitoringu w budynku żłobka	15 000,00 zł
35	Wykonanie placu zabaw przy żłobku	139 016,00 zł
36	Wykonanie 2 placów zabaw oraz doposażenie świetlic w ramach projektu Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy	105 150,00 zł
37	Zakup zestawu do utrzymania dróg	111 999,99 zł
38	Budowa oświetlenia chodnika w pasie drogi wojew.Nr 809 Snopków-Krasienin w m.Snopków	9 987,60 zł
39	Projekt oświetlenia drogi wojewódzka Nr 830 w m.Dąbrowica (dz.nr 789,804)	6 765,00 zł
40	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz zastosowanie inteligentnego systemu sterowania oświetleniem ulicznym	1 173 985,80 zł
41	Eko-energia w Gminie Jastków	3 609 384,33 zł
42	Jesteśmy EKologiczni w Gminie Jastków fund.sołecki-Moszna Wieś	59 040,00 zł
	Obiekt kultury-świetlica w Miłocinie	12 100,00 zł
43	Obiekt kultury-świetlica w Miłocinie	502 894,95 zł
44	Rewitalizacja Zespołu Pałacowo-Parkowego jako element ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego gminy Jastków - park	18 924,78 zł
45	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Jastkowie (adaptacji Sali wielofunkcyjnej, wykonanie opaski odwadniającej wokół budynku oraz drogi ppoż.)	1 177 238,96 zł
46	Renowacja Cmentarza Legionistów w Jastkowie	384 000,00 zł
47	Przygotowanie terenu, projekt i urządzenie siłowni zewnętrznej w m.Piotrawin-fund.sołecki	20 624,43 zł
48	Wykonanie projektu budowlanego siłowni zewnętrznej- fundusz sołecki Panieńszczyzna	3 000,00 zł
	RAZEM	26123690

BĄDŹ NASZYM PODATNIKIEM!

Szanowni Mieszkańcy, czy wiecie, że dochody Gminy Jastków to **67 mln zł**? Gmina czerpie je między innymi z subwencji, dotacji rządowych, podatków i opłat lokalnych oraz w głównej mierze z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Większe wpływy do budżetu gminy z podatku dochodowego od osób fizycznych to więcej pieniędzy na inwestycje nowe drogi, chodniki, boiska czy place zabaw. Państwa pieniądze z podatków służą całej lokalnej społeczności!

Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych to główne źródło dochodów podatkowych Gminy. Stanowią one ponad 66 % wszystkich tego typu wpływów Gminy.

ŹRÓDŁA I SKALĘ DOCHODÓW GMINY
PRZEDSTAWIA WYKRES.

1. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych
2. Podatek od nieruchomości
3. Podatek rolny
4. Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych
5. Wpływy z podatku od spadków i darowizn
6. Podatek od środków transportowych
7. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych
8. Opłata skarbowa
9. Podatek leśny
10. Podatek dochodowy opłacany w formie karty podatkowej

Jak Państwo widzicie istnieje znaczna rozpiętość pomiędzy dochodami z naszych lokalnych podatków a tymi które wpływają do kasy Gminy z tytułu udziału jej w podatku dochodowym od osób fizycznych.

O tym do której gminy wpłynie część naszego PIT-u decyduje miejsce zamieszkania podatnika.

Jeśli jeszcze nie zgłosiłeś miejsca zamieszkania na terenie gminy Jastków to zachęcamy.
To bardzo proste!

1. Jeśli rozlicza Cię pracodawca, wystarczy, że poinformujesz go o zmianie adresu zamieszkania.
2. Gdy rozliczasz się z podatku dochodowego na formularzy PIT należy podać adres miejsca zamieszkania na terenie gminy Jastków oraz wskazać dane II Urzędu Skarbowego w Lublinie ul. Szeligowskiego 24, 20-883 Lublin.
3. Możesz również wypełnić formularz ZAP-3. Jest on dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Finansów lub w każdym urzędzie skarbowym.

**Twoje pieniądze z podatku dochodowego przeznaczymy na rozwój inwestycji
w otoczeniu w którym mieszkasz.**

Daj nam szansę ułatwić Tobie i twoim sąsiadom życie.

BĄDŹ Z NAMI, MAMY WSPÓLNY CEL

**Gmina
Jastków**

STAWKI PODATKÓW LOKALNYCH NA 2020 ROK

Jak co roku jesienią Rady Gmin podejmują uchwały w sprawie wysokości stawek podatkowych podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od środków transportowych i podatku od nieruchomości. Rada Gminy Jastków w tej sprawie zebrała się 25 października 2019 roku. Poniższa tabela przedstawia stawki jakie będą obowiązywały w 2020 roku na terenie gminy Jastków.

PODATEK ROLNY						
I	1	za 1 ha przeliczeniowy (jeśli podatnik posiada gospodarstwo rolne)			115,00 zł	
	2	za 1 ha użytków rolnych (jeśli podatnik nie posiada gospodarstwa rolnego)			230,00 zł	
PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI						
II	1	od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – od 1 m ² powierzchni			0,95 zł	
	2	od gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – od 1 ha powierzchni			4,80 zł	
	3	od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje			0,42 zł	
	4	od gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777), i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – od 1 m ² powierzchni			0,42 zł	
	5	budynków mieszkalnych – od 1 m ² powierzchni użytkowej			0,68 zł	
	6	budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – od 1 m ² powierzchni użytkowej			20,90 zł	
	7	budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej rozpoczynanej na terenie Gminy Jastków w 2018 roku – od 1 m ² powierzchni użytkowej			17,43 zł	
	8	budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – od 1 m ² powierzchni użytkowej			11,18 zł	
	9	budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – od 1 m ² powierzchni użytkowej			4,87 zł	
	10	budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje			7,46 zł	
	11	od budowli			2% ich wartości	
PODATEK LEŚNY						
III	1	za 1 ha lasu			42,7328 zł	
PODATEK OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH						
IV	1	od samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu:			819 zł	
		a) powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie				
		b) powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie				
	2	od ciągnika siodłowego lub balastowego przystosowanego do użytkowania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton			1.914 zł	
		od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego				
	4	od autobusu, w zależności od liczby miejsc do siedzenia poza miejscem kierowcy:			1.323 zł	
		a) mniejszej niż 22 miejsca				
	5	od samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu równej lub wyższej niż 12 ton			2.362 zł	
		Dopuszczalna masa całkowita w tonach		Liczba osi jezdnych		Stawka podatku dla samochodów z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne (w zł)
		Dwie osie				Stawka podatku dla samochodów z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych (w zł)
		Nie mniej niż	Nie mniej niż			
12		13	1907			
13		14	2119			
14		15	2331			
Trzy osie						
12				17		2629
17				19		2558
19				21		2563
21				23		2691
Cztery osie i więcej						
12				25		2725
25				27		2757
27	29			2772		
29	31			2825		
31		2893				
IV	6	od ciągnika siodłowego lub balastowego przystosowanego do użytkowania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton			1.914 zł	
		Dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa; ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)				
		Nie mniej niż	Mniej niż	Liczba osi jezdnych	Stawka podatku dla ciągników z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne (w zł)	
						Stawka podatku dla ciągników z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych (w zł)
		Dwie osie				
		12	18			2094
		18	25			2134
	25	31	2150			
	Trzy osie i więcej					
	12	40			2256	
	40				3100	
7	7	od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego			2.362 zł	
		Dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: przyczepa (naczepa + pojazd silnikowy) (w tonach)				
		Nie mniej niż	Mniej niż	Liczba osi jezdnych	Stawka podatku dla przyczep i naczep z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne (w zł)	
						Stawka podatku dla przyczep i naczep z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych (w zł)
		Jedna oś				
		12	18			1528
		18	25			1648
	25		1668			
	Dwie osie					
	12	28			1683	
	28	33			1702	
33	38	1890				
Trzy osie i więcej						
12	38			2344		
38				2400		
38				2400		

Lekcja patriotyzmu

13 listopada 2019 r. to dla nas wielkie święto – Dzień Patrona Szkoły, Józefa Piłsudskiego. Obchody tego święta oraz 101. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę rozpoczęła uroczysta Msza Święta. Następnie udaliśmy się na Cmentarz Legionistów, aby tam złożyć wieńce i zapalić znicze.

W murach szkoły przybyłych gości przywitała pani dyrektor Anna Krzyżanowska, która przypomniała ważne słowa Józefa Piłsudskiego, mówiące o wyjątkowości Święta Niepodległości. Następnie głos zabrali szanowni goście: wójt gminy Jastków – pani Teresa Kot, prezes zarządu Związku Piłsudczyków RP okręg Kraśnik – generał Jerzy Cichocki oraz prezes Związku Piłsudczyków oddział Lublin – pan Tomasz Dyzma. Wszyscy zgodnie podkreślali poświęcenie i bohaterstwo Legionów Polskich oraz Marszałka w walce o wolną i niepodległą Polskę. Obyśmy zawsze pamiętali, że to nasza postawa oraz działania wyznaczają i podtrzymują wolność wywalczoną po 123 latach niewoli. Ponadto, dziękując społeczności lokalnej, nauczycielom i uczniom za

pamięć o tych, którzy polegali w bitwie pod Jastkowem, generał Jerzy Cichocki przekazał na ręce pani dyrektor wyjątkowy Medal Niepodległości.

Uczniowie uświetnili uroczystość oratorium, którego przesłanie dotyczyło postaw patriotycznych w czasach współczesnych. W miłości do ojczyzny zawiera się jej rzeczywiste poznanie, a także rzetelna praca dla jej dobra.

Zgodnie z tradycją szkoły, rozstrzygnięty został konkurs o patronie, w którym nagrody ufundowała Rada Rodziców. Zwycięzcą w konkursie wiedzy na temat życia i działalności Józefa Piłsudskiego został K. Piotrowski (VIII B). Laureaci konkursu plastycznego to: M. Rejmak (VC), W. Sygnowska (VIA), K. Tarkowski (VIC) i J. Kuna (VIA). Gratulujemy!!!

11 listopada to wyjątkowa data w życiu każdego Polaka. Wierni tradycji, uczniowie naszej szkoły razem z Klubem Seniora, panem Jerzym Sadawą oraz przedstawicielami społeczności lokalnej uczcili pamięć bohaterów, którzy przelali krew o wolność każdego z nas, wieczornicą niepodległościową i wspólnym śpiewem pieśni patriotycznych.

Ogólnopolska Sieć Edukacyjna

27 września 2019 r., podczas forum OSEregio zorganizowanego w Białej Podlaskiej, p. dyrektor Anna Krzyżanowska (Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego w Jastkowie) oraz p. dyrektor Anna Ducin (Szkoła Podstawowa im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Snopkowie) odebrały nagrody w konkursie #OSEwyzwanie. Mobilne pracownie multimedialne otrzymamy do końca bieżącego roku szkolnego.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele NASK, Ministerstwa Cyfryzacji i Ministerstwa Edukacji Narodowej, m.in. Bartłomiej Klinger – zastępca dyrektora NASK, Tomasz Łukawski – dyrektor ds. Ekosystemu OSE, Marek Sowala – ekspert ds. bezpieczeństwa z NASK, Rafał Lew-Starowicz – zastępca dyrektora Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji w MEN i Katarzyna Koszalska – kierownik projektu mLegitymacja Szkolna w MC.

Spotkanie było okazją do zaprezentowania korzyści, jakie wynikają dla szkół z uczestnictwa w Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Podczas konferencji prezentowano wykorzystanie nowych technologii na zajęciach edukacyjnych. Dyskutowano nad tym, jak zapewnić bezpieczeństwo internetu w szkole.

Nagrodę podczas spotkania w Białej Podlaskiej Bartłomiej Klinger i Marszałek Województwa Lubelskiego Dariusz Stefaniuk wręczyli wszystkim laureatom konkursu. Bardzo cieszymy się, że jesteśmy w tym gronie.

Święto Pieczonego Ziemniaka w przedszkolu

Jesień w przedszkolu to bardzo kolorowy okres. Dzieje się to za sprawą bogactwa dostarczanego przez naturę w postaci liści, kasztanów, żołądzi owoców, warzyw. W słowniku przedszkolaka określane są one jako tak zwane skarby jesieni. Stanowią doskonałe tworzywo plastyczne, materiał spożywczy, przedmiot doświadczeń, działań matematycznych jak i obiekt literacki. Z takiej oferty nie sposób nie skorzystać. Doskonałą okazją ku temu był Dzień Pieczonego Ziemniaka, który miał miejsce 17.10.19 r. w Przedszkolu Samorządowym w Jastkowie. Cała społeczność przedszkolna - dzieci, rodzice i nauczyciele integrowała się bawiąc się i tworząc oryginalne prace plastyczne z ziemniaka, dyni, tworzywa przyrodniczego. Każda grupa miała swoją ofertę. „Motylki, podobnie jak „Biedronki”, tworzyły dyniowe stworki, uczestniczyły w konkursach sportowych, śpiewały piosenki, segregowały dynie. „Żabki”, otrzymawszy list od ziemniaczanego króla, wykonywały różnorod-

ne zadania, za wykonanie których otrzymały dyplom i dostąpiły zaszczytu sfotografowania się z bohaterem dnia. „Tygryski” badały właściwości ziemniaka wykonując eksperyment „Płaczący ziemniak”, inscenizowały bajkę o ziemniaku, tworzyły zwierzątka wykorzystując jego bulwy, uczestniczyły w zabawach ruchowych z ziemniakiem w roli głównej. „Jeżyki”, posługując się techniką kolażu, tworzyły je-

sienny las, wykorzystując dostępny materiał przyrodniczy. „Sówki”, zgromadzone wokół ogniska, świętowały na łonie natury. Piekły kielbaski i ziemniaki, współzawodniczyły w różnych konkursach, np. zawodach w workach czy przeciąganiu liny. Wszystkim uczestnikom spotkania dopisał dobry humor. Można również przypuszczać, że nikt się nie nudził.

AGNIESZKA BANACH

Szkoła w Snopkowie

Narodowe Czytanie

6 listopada odbyło się Narodowe Czytanie w Snopkowie. Uczniowie klas IV-VIII zapoznali się z tworem Elizy Orzeszkowej „Dobra pani”, który częściowo został przeczytany, a częściowo przedstawiony w dwóch scenkach w wykonaniu szkolnego teatru. Utwór czytali nauczyciele - Anna Ducin, Katarzyna Majewska i ks. Andrzej Szulej), rodzice - Joanna Rywacka, uczniowie - Karolina Bożemska, Ela Sagan, Karolina Mielniczuk, Julia Krawczyk. Dla teatru „Pod Przykrywką”, prowadzonego przez panie Olę Majchrzak i Monikę Jarosz, był to bardzo udany debiut.

Klasy I-III z kolei wysłuchali „Katarzynki” Bolesława Prusa w interpretacji pani dyrektor Anny Ducin, pani Marii Jędrzejek, pani Edyty Filipiak, pani Walentyny Nowocień i pani Katarzyny Golan.

Uroczystość była dobrą okazją do przybliżenia uczniom ważnych utworów, po które obecnie rzadko się sięga. **MARIA SZKUTNIK**

Jesienne Nutki

15 listopada 2019 r. w Młodzieżowym Domu Kultury „Pod Akacją” w Lublinie odbył się Wojewódzki Konkurs Piosenki „Jesienne Nutki 2019” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Lublin - Krzysztofa Żuka i Lubelskiego Kuratora Oświaty - Teresy Misiuk. Nasza uczennica, Julia Rożen, wzięła udział w eliminacjach i zakwalifikowała się do koncertu laureatów. Tam - w kategorii klas I - III - zdobyła III miejsce i otrzymała nagrodę Brązowy Kasztan. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów. **EDYTA FILPIAK**

Akcja charytatywna

Nasza szkoła przyłączyła się do ogólnopolskiego projektu ekologiczno - charytatywnego „Zbieram to w szkole”. Projekt ma na celu rozwijanie świadomości ekologicznej wśród uczniów i gromadzeniu pieniędzy na pomoc podopiecznym misjonarzy - księży sercanów.

Pomoc realizuje się poprzez np. budowę studni głębinowych w pustynnym Czadzie. „Zbieram to w szkole” to program partnerski. Przekazywane przedmioty, surowce mają określoną wartość punktową. Za zgromadzone punkty można odebrać nagrody.

Szczegółowy opis akcji znajduje się na stronie <https://www.zbieramtowszkole.pl/>

W naszej szkole zbieramy następujące materiały:

- wszelkiego rodzaju monety (także zagraniczne lub nieaktualne);
- płyty CD/DVD (zużyte, nieużywane, niepotrzebne);
- zużyte baterie;
- stare telefony (nieużywane, zepsute);
- srebrny złom (przedmioty zepsute, zdekompletowane lub nieużywane, które możemy przekazać na rzecz akcji).

Miejsce zbiórki znajduje się przy wejściu do stołówki szkolnej. Szczegółowych informacji udzielają koordynatorzy akcji: pani Barbara Sagan i pani Dorota Wnukowska. **BARBARA SAGAN**

Ślubowanie

28 listopada 2019 roku był wyjątkowym dniem w życiu naszej szkoły. Tego dnia bowiem dzieci z klasy pierwszej zostały pełnoprawnymi uczniami Szkoły Podstawowej w Snopkowie. Złożyły uroczyste ślubowanie i zostały pasowane na uczniów.

Zanim jednak do tego doszło, można było podziwiać występ pierwszoklasistów przygotowany przez panie Walentynę Nowocień i Katarzynę Golan. Dzieci wykazały się licznymi umiejętnościami - recytatorskimi, wokalnymi i tanecznymi; udowodniły, że wiedzą, jak należy zachowywać się w szkole i na drodze. Dzięki temu przekonały króla i królową Kredkolandii (w tych rolach wystąpili czwartoklasiści), że w pełni zasługują na to, by nazywać ich uczniami klasy pierwszej.

Występ był niezwykle wzruszający i piękny, zgromadzona publiczność co chwilę nagradzała

małych artystów gromkimi brawami, a szczególnym momentem okazał się polonez we wspaniałym wykonaniu najmłodszych uczniów szkoły.

Na koniec nie zabrakło, oczywiście, upominków od Samorządu Uczniowskiego oraz prezentów od rodziców i gratulacji od wszystkich.

Nowo pasowanym uczniom życzymy wielu radości, uśmiechu, sukcesów, przyjaciół i miłych chwil w naszej szkole. **MARIA SZKUTNIK**

Omnibus

29 listopada w naszej szkole po raz kolejny gościliśmy pasjonatów historii - uczestników IV Gminnego Konkursu Historycznego „Omnibus”, przygotowanego przez panie Jolantę Czubańską i Marię Jastrzębską-Szkutnik. W tym roku - w związku z 80. rocznicą wybuchu II wojny światowej - tematem przewodnim była kampania wrześniowa.

Uczniowie ze wszystkich szkół z terenu naszej gminy zmierzili się z siedmioma zadaniami sprawdzającymi ich wiedzę z zakresu m.in. przyczyn wybuchu wojny, przebiegu kampanii wrześniowej, najważniejszych starć, dokonań polskich dowódców. Poziom zawodników był bardzo wyrównany, a ich wiedza wykroczyła często w sposób znaczący poza zakres materiału określony w regulaminie.

Ostatecznie zwyciężyła drużyna ze Szkoły Podstawowej w Ożarowie w składzie: Natalia Filipczuk, Błażej Kozak, Andrzej Landos.

Tuż za nimi znaleźli się gospodarze - Karolina Mielniczuk, Jakub Kamiński i Filip Drozd (tu trzeba podkreślić, że chłopcy ze Snopkowa byli najmłodszymi uczestnikami konkursu, jedyni przedstawiciele klasy szóstej - tym bardziej cieszny świetny wynik).

Trzecie miejsce przypadło w udziale uczniom ze Szkoły Podstawowej w Tomaszowicach - Monice Pietrak, Damianowi Markiewiczowi, Karolowi Bieńkowi.

Na czwartym i piątym miejscu znaleźli się odpowiednio zawodnicy ze Szkoły Podstawowej w Jastkowie (Kacper Piotrowski, Kacper Szaran, Bartłomiej Całka) i ze Szkoły Podstawowej w Płouszowicach (Filip Kucharczyk, Jakub Krawczak, Oliwia Ostrowska).

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody książkowe ufundowane przez Radę Rodziców ze Szkoły Podstawowej w Snopkowie.

MARIA SZKUTNIK

4 października 2019 r., w obecności uczniów, rodziców, przedstawicieli władz wojewódzkich, oświatowych i samorządowych została oddana do użytku sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach.

Ta sala to inwestycja długo oczekiwana przez lokalne środowisko. Do części edukacyjnej, o powierzchni 1380 m² i wartości ponad 7 mln zł szkoła przeprowadziła się w roku 2010. Sala stanowi dopełnienie zaplanowanej wcześniej całości. Budowę zrealizowano ze środków pochodzących z budżetu Gminy Jastków oraz dofinansowania z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF), w ramach programu rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej „Sportowa Polska”. Pomimo doskonałych warunków lokalowych, od 2010 r. w placówce nie było żadnych warunków do prowadzenia lekcji wf. Sala rozwiązuje ten problem i umożliwia prowadzenie zajęć na najwyższym poziomie. Łączna wartość projektu to 4 594 767,04 zł, w tym wydatki kwalifikowalne 4 244 765,00 zł i kwota dofinansowania: 1 400 700,00 zł.

Nowa hala sportowa w Tomaszowicach ma wymiary 17,70 x 35,70 m i dodatkowo wygospodarowane miejsce na 5 rzędów trybun dla widowni. Oglądając rozgrywki można też z antresoli umieszczonej na wysokości piętra, nad widownią. Łączna powierzchnia sali wynosi 757,4 m², a wysokość do najniższego elementu konstrukcji dachu - 8,80 m. Przy sali przewidziano miejsce na magazyn sprzętu sportowego, o powierzchni 16,8 m². Sala ma zaplecze, na które składają się dwie szatnie (20,8 i 21,1 m²), połączone z zaplecami sanitarnymi, (toaleta, 4 umywalki i 4 prysznice). Prócz szatni jest toaleta w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (7,4 m²) oraz 3 sale o powierzchni od 44,8 do 54,2 m², przeznaczone na zajęcia w mniejszych grupach. Na podłodze hali i największej z sal dodatkowych położono dębowy parkiet, w dwóch pozostałych sportową wykładzinę. Budynek zaprojektowany został w technologii mieszanej, na fundamentach żelbetowych, ściany ma murowane, warstwowe, usztywnione trzpieniami żelbetowymi, izolację termiczną grubości 14 cm, dach o konstrukcji stalowej (dźwigary kratowe, belki stalowe, płatwie) z izolacją termiczną z wełny mineralnej grubości 20 cm, pokryty blachą dachówką. Zgodnie z projektem połączono go z budynkiem edukacyjnym po jego lewej stronie. Całość ma kształt litery L. Nowy obiekt połączono z instalacją centralnego ogrzewania, elektryczną, wodociagową, kanalizacji sanitarnej i wen-

Sportu nie da

tylacji mechanicznej szkoły. Podłączenia te oraz potrzeba ogrzania kolejnego budynku zostały przewidziane na etapie budowy pierwszej części placówki.

W uroczystym otwarciu sali licznie uczestniczyli zaproszeni goście. Byli wśród nich: poseł na sejm RP Lech Sprawka, przewodniczący sejmiku woj. lubelskiego Michał Mulawa i radny sejmiku Marek Wojciechowski, wojewoda lubelski Przemysław Czarnek, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, lubelski kurator oświaty Teresa Misiuk, członek zarządu powiatu lubelskiego Grzegorz Kozioł, przewodnicząca powiatowej Komisji Edukacji i Kultury Joanna Kaznowska, dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości Magdalena Filipek-Sobczak, wiceprezes polskiego związku rugby i prezes klubu sportowego Budowlani Jacek Zalejarz, radni Rady Gminy Jastków z jej przewodniczącym Markiem Wieczerzakiem, wójt gminy Wojciechów Artur Markowski, z-ca wójta gminy Jastków Andrzej Dec i pracownicy urzędu, prezes lubelskiego ZNP Janusz Różycki, dyrektorzy szkół oraz innych jednostek organizacyjnych z terenu gminy, przedstawiciele klubów sportowych z Jastkowa i Tomaszowic, sołtysi, przedstawiciele służb mundurowych, rodzice uczniów i okoliczni mieszkańcy. Obecni byli także wykonawcy sali, tj. prezes firmy Rem – Bud Bronisław Drag, dyrektor ds. realizacji inwestycji Mariusz Mikula i kierownik budowy Robert Rucki, a towarzyszył

im inspektor nadzoru budowlanego Robert Fryc. W roli gospodarza wystąpiły – pani wójt Teresa Kot i dyrektor szkoły, Helena Skomorowska.

Pani wójt, korzystając z podwójnej okazji – otwarcia sali i zbliżającego się święta edukacji - wręczyła nauczycielowi wychowania fizycznego, Robertowi Ciechońskiemu, Nagrodę Wójta Gminy Jastków, przyznawaną na wniosek dyrektorów szkół wyróżniającym się nauczycielom, których działania wykraczają poza zwykłe, codzienne zajęcia z uczniami.

Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali najlepsi uczniowie szkoły (Hania Gardyńska, Monika Pietrak, Emilka Kozłowska, Oskar Paprota, Stanisław Modrzewski), kapitan wicemistrzowskiej drużyny rugby Patryk Barszcz, przedstawiciel samorządu uczniowskiego Jasiiek Woźniak oraz absolwent szkoły, mistrz świata w koluchstylu z 2017 r. Bartek Szymański. Asystowali im nasi goście. Otwartą salę pobłogosławił i poświęcił ksiądz, proboszcz parafii w Tomaszowicach i przyjaciel szkoły, Józef Brodaczewski. Kolejnym punktem programu był występ uczniów. Teatrzyk szkolny „Stonoga” przygotował przedstawienie, w którym cała grupa aktywnych sportowo dzieci przekonuje kolegów do uprawiania sportu i przedstawia im kolejne dyscypliny, aby mogli świadomie wybrać coś dla siebie. Prezentację tę zakończył występ chóru szkolnego.

Po części artystycznej oddaliśmy głos naszym gościom. Wielu z nich wskazywa-

się przecenić

ło zasługi władz i radnych gminy w dążeniu do realizacji tej inwestycji. Szkoła przyłącza się do podziękowań za salę. Wszyscy jesteśmy na etapie oswojania się z jej wielkością i rozmachem. Dziękujemy za prezenty w postaci piłek do różnych gier. Na pewno je wszystkie wykorzystamy. Jak mówił patron szkoły w Tomaszowicach,

Jan Paweł II: „Sport musi zawsze pozostawać okazją do święta i zdrowej rozrywki, w której szanuje się rywali i uważa przede wszystkim za towarzyszy zabawy”. Oby sport uprawiany w tej sali promował radość życia, odpowiedzialność, zdolność do poświęceń i szacunek dla każdego człowieka.

HELENA SKOMOROWSKA

Nagroda Wójta Gminy Jastków dla nauczyciela WF w szkole w Tomaszowicach

Nauczyciel wf, pan Robert Ciechoński otrzymał nagrodę z rąk pani wójt Teresy Kot podczas uroczystości otwarcia hali sportowej. Otrzymał ją za wprowadzanie w szkole innowacyjnych dziedzin sportu, organizowanie rejonowych zawodów rugby w szkole, skuteczne przygotowanie uczniów do zawodów (turnieje sumo, koluchstylu i tytuł wicemistrza Polski w rugby tag, biegi przełajowe), wskazywanie uczniom możliwości i korzyści wynikających z aktywności fizycznej, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Pan Robert Ciechoński jest klasycznym przykładem nauczyciela z pasją, który potrafi зараzić nią swoich uczniów. Jak typowy trener jest wymagający i nie toleruje beczynności, czym naraża się czasem na krytykę ze strony rodziców. Wymaga od innych, ale także od siebie. Sam uprawia czynnie sport. Od wielu lat biega w maratonie warszawskim (także w roku bieżącym), gra w rugby, a w tym roku startował również w triathlonie. Posiada uprawnienia ratownika WOPR i w szkole pełni funkcję głównego specjalisty od uczniowskich wypadków i urazów, dbając także na bieżąco o zaopatrzenie apteczek. Wśród jego byłych uczniów są tacy, którzy uprawiają sport wyczynowo i tacy, którzy utrzymują aktywność dla zdrowia, jest członkiem kadry Polski w rugby i młodzież z uprawnieniami sędziowskimi.

Dni z książką

24 października w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Tomaszowicach spotkali się uczniowie klas ósmych ze wszystkich szkół gminy Jastków, aby kolejny raz uczestniczyć w wydarzeniu jakim jest Jastkowskie Czytanie. Jest to już stały element w kalendarzu gminno – szkolnych uroczystości, a związany jest bezpośrednio z akcją **Narodowe Czytanie**.

Podczas tegorocznej odsłony akcji *Narodowe Czytanie* Para Prezydencka zaproponowała do czytania *Nowele polskie*. Prezydent Andrzej Duda z Małżonką dokonali wyboru z ponad stu propozycji tytułów przesłanych do Kancelarii Prezydenta. Wspólnym mianownikiem wszystkich tekstów była polskość w połączeniu z treściami uniwersalnymi, refleksją nad człowiekiem i społeczeństwem.

Uczniowie i nauczyciele SP w Tomaszowicach również włączyli się w akcję *Narodowe Czytanie* oraz *Dzień Głośnego Czytania*. W

trakcie ich trwania nauczyciel - bibliotekarz rozpoczął w klasach IV – VIII czytanie wybranych nowel:

klasa IV – „Dym” M. Konopnickiej,
klasa V – „Kamizelka” B. Prusa,
klasa VI – „Sachem” – H. Sienkiewicza,
klasa VII – „Dobra pani” – E.Orzeszkowej
klasa VIII – „Rozdziobią nas kruki, wrony.” – St. Żeromskiego,

które nauczyciele kontynuowali w klasach na wybranych lekcjach, dyskutowali o ważnych treściach poruszanych w nowelkach oraz przygotowywali uczniów do stworzenia prac plastycznych w oparciu o przeczytany tekst.

Ilustracje były oceniane przez jury w składzie: Helena Skomorowska – dyrektor SP w Tomaszowicach, Agnieszka Maksymiuk Matejko – nauczyciel plastyki SP Tomaszowice, Halina Tywoniuk – bibliotekarz SP Tomaszowice. Wszystkie prace zostały wyeksponowane na wystawie.

Dla laureatek:

z klasy IV - Modrzewskiej Zofii i Modrzewskiej Barbary za ilustrację do noweli „Dym”

z klasy V – Szymańskiej Urszuli i Wróbel Zuzanny - „Kamizelka”

z klasy VI - Klimkowskiej Amelii i Bułka Małgorzaty - „Sachem” i

Hanny Gardyńskiej z klasy VI za ilustrację noweli „Dobra pani” współorganizator uroczystości – Gminna Biblioteka Publiczna - przygotował dyplomy i okolicznościowe upominki.

HALINA TYWONIUK

Europejski Tydzień Kodowania w Szkole Podstawowej w Ożarowie

W dniach od 5 do 20 października, w ramach innowacji pedagogicznej „Kodowanie i zabawa” prowadzonej przez panią Anetę Chabros i panią Blankę Gwiazdę-Alter, nasza szkoła brała udział w europejskiej inicjatywie „Code Week”. Inicjatywa ta została zapoczątkowana w 2013 roku przez Młodych Doradców na rzecz Europejskiej Agencji Cyfrowej. Komisja Europejska wspiera Europejski Tydzień Kodowania w ramach strategii tworzenia jednolitego rynku cyfrowego. Opracowany przez Komisję plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej zachęca do uczestnictwa w inicjatywie przede wszystkim szkoły. Celem inicjatywy jest dotarcie do 50% ogółu szkół w Europie do 2020 roku. Udział w Code Week'u

biorą szkoły nie tylko z Europy, ale także z Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, a nawet z Afryki. Europejski Tydzień Kodowania trwał dwa tygodnie, podczas których CODZIENNIE odbywały się zajęcia z kodowania i programowania – każdego dnia realizowano jedno wydarzenie:

- ▶ Historia Code Week
- ▶ Szukamy kodu w codziennych czynnościach
- ▶ Kod nie jedno ma imię
- ▶ Zakodowana orkiestra
- ▶ Tworzymy zakodowane obrazy
- ▶ Zakodowana gimnastyka
- ▶ Rozszerzamy rzeczywistość
- ▶ Nasz przyjaciel Scratch
- ▶ Zakodowane bajki, baśnie, opowieści
- ▶ Zakodowana matematyka

Kodowanie i programowanie sprawiło uczniom wiele frajdy, a za realizację 10 wydarzeń podczas Europejskiego Tygodnia Kodowania szkoła otrzymała dwa zestawy puzzli AR – puzzli do rozszerzonej rzeczywistości. Teraz programowanie i kodowanie będzie jeszcze ciekawsze!

BLANKA GWIAZDA-ALTER

Dzień Kropki

Z inicjatywy Samorządu Uczniowskiego 17 września 2019 roku po raz pierwszy w naszej szkole był obchodzony International Dot Day, czyli Międzynarodowy Dzień Kropki. Dzień ten został zapoczątkowany przez książkę The Dot Petera H. Reynoldsa. Główną bohaterką jest mała dziewczynka o imieniu Vashti, która dzięki jednej małej kropce uwierzyła w siebie.

Dzień ten jest obchodzony na całym świecie 15 września począwszy od 2009 roku. Jest to święto kreatywności, odwagi i zabawy. Uczniowie, nauczyciele, pracownicy instytucji kultury na całym świecie

organizują tego dnia wiele działań, które pomagają dzieciom odkryć talenty, poznać ich mocne strony i je zaprezentować.

W naszej szkole uczniowie od samego rana cieszyli się tym dniem! Już na pierwszy rzut oka widać było KROPER-SÓW. Na garderobie większości uczniów, a także nauczycieli królowały kropki, kropki i kropeczki. Już od programu uczniowie mogli się przekonać, że cała szkoła jest w krop-

ki, a sale lekcyjne zmieniły swoje nazwy na kropkowe. Na dolnym korytarzu czekała na uczniów tablica informacyjna oraz stolik z różnymi zadaniami (mandale, wykreslanki, szfrowanki, zagadki, zadania do kodowania oraz inne kropkowe ćwiczenia). Na korytarzach porozwieszane były plakaty, gdzie dzieci mogły kropkować do woli, tworzyć różne wzory, które podpowiadała im wyobraźnia. Dzieci z klas młodszych obejrzały film na pod-

stawie książki o Vashti oraz wzięły udział w pogadankach na jego temat. Również w klasach wykonywali różnorodne zadania, np. kropkowane prace plastyczne i ozdabiali nimi teren szkoły.

Dla najlepszych KROPER-SÓW Samorząd Uczniowski przygotował nagrody. To był wspaniały i niezapomniany dzień!

Ps. Nasza szkoła oficjalnie przystąpiła do obchodów Międzynarodowego Dnia Kropki i została umieszczona na kropkowej mapie szkół biorących udział w akcji pod numerem 702.

EDYTA PAPROTA

Pierwsza pomoc

To już drugi raz nasza szkoła brała udział w akcji bicia rekordu w udzielaniu pierwszej pomocy organizowanej przez WOŚP. 16 października obchodziliśmy Europejski Dzień Przywracania Czynności Serca. Jego celem jest popularyzacja wiedzy na temat zasad udzielania pierwszej pomocy w stosunku do osoby, u której wystąpiło nagłe zatrzymanie krążenia. Uczniowie na-

szej szkoły wiedzą już na ten temat bardzo dużo i bardzo chętnie włączyli się w tę akcję. Rekord kolejny raz został pobity. W tym roku w całej Polsce w Rekordzie w Pierwszej Pomocy wzięło udział aż 150 560 osób w 1 380 instytucjach. Cieszymy się, że włączając się w akcję, mogliśmy przyczynić się do tego sukcesu.

AGNIESZKA OBARA

III miejsce Poczty Sztandarowego

7 czerwca reprezentacja Szkoły Podstawowej im. Anny i Andrzeja Nowaków w Ożarowie w składzie Nikola Miroń, Julia Zawisza i Jakub Franczak brała udział w Międzyszkolnym Turnieju Poczty Sztandarowych w Kielcach. Uczestnicy turnieju prezentowali umiejętności musztry sztandarowej. W wyniku rywalizacji uczniowie naszej szkoły zajęli wysokie 3 miejsce. Podczas turnieju chorąży naszego poczty występował w historycznym mundurze policyjnym, który w ubiegłym roku został подарowany nam dzięki staraniom zaprzyjaźnionej ze szkołą pani podinspektora w stanie spoczynku Krystynie Sobańskiej-Stępień. 11 listopada delegacja uczniów biorących udział w Turnieju Poczty Sztandarowych, odebrała swoją nagrodę za zajęcie 3 miejsca. Wręczenie pucharów miało bardzo

uroczysty charakter podczas głównych uroczystości na kieleckim Rynku z okazji święta 11 listopada.

AGNIESZKA OBARA

Rugby Tag

Po bardzo udanym występie w turnieju rugby tag, który odbył się w Szkole Podstawowej w Płoszowicach, gdzie nasi uczniowie zajęli 1 miejsce, przyszła pora na rozgrywki na szczeblu wojewódzkim. Choć rywale poprzeczkę postawili bardzo wysoko, udało się zająć wysokie, 3 miejsce. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Ożarowie pokazali wielkie serce do walki i z wszystkimi drużynami walczyli jak równy z równym. Gratulujemy udanego występu. Skład drużyny: Julia Paprota, Agata Paszczyk, Alan Józwick, Jakub Krupa, Mikołaj Pasternak, Jakub Piotrowski, Nikolas Wójcik, Oskar Zawisza.

AGNIESZKA OBARA

O naszej historii w Radiu Lublin

5 listopada braliśmy udział w nagraniu audycji radiowej „Szlakiem cichociemnych”. Gościliśmy w naszej szkole Mariusza Kamińskiego, dziennikarza Radia Lublin, Radiowego Reportażysty Roku 2019 w Konkursie „Melchior” i Sławomira Snopka, pasjonata historii, wolontariusza fundacji im. Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej.

Dyrektor opowiadała historię cichociemnego Stanisława Jagielskiego (pseudonim – „Siapek”, „Gacek”), który organizował ruch oporu na naszym terenie. Miedzy innymi kierował akcją wysadzenia pociągu urlopowego z Niemcami pod Naęczowem. Współdziałał m. in. z Andrzejem Nowakiem, Stanisławem a-będzkiem. Ukrywał się w budynku naszej

szkoły, w mieszkaniu p. Nowaków. Stał też 6 (?) grudnia 1943 roku wraz z Anną Nowak został aresztowany przez Gestapo i osadzony na zamku w Lublinie. Był poddany okrutnym torturom, ale nie zdradził nikogo. 6 marca 1944 r. został powieszony w publicznej egzekucji w Kurwie.

Podczas nagrywania audycji nasi uczniowie: Krzysztof Klarecki, Agata Iwaniak, Kacper uka, Maja Chabros, Julka Tokarczyk, Amelka Wiczorek, Weronika Iwaniak, Julia Paprota dzielili się przed mikrofonem wrażeniami z letniego obozu organizowanego przez fundację Cichociemnych, a także pokazali naszym gościom skrytkę na strychu budynku, w której ukrywano partyzantów, broń, tajne dokumenty. Audycja p. Mariusza Kamińskiego „Szlakiem cichociemnych” została wyemitowana 17 listopada na antenie Radia Lublin. Nagranie dostępne jest na stronie internetowej Radia Lublin. Zapraszamy do wysłuchania.

KRYSZYNA WAWRĘTA

Spotkanie autorskie

17 października w naszej szkole pojawił się wyjątkowy gość – pani Zofia Stanecka – pisarka, autorka książek dla dzieci. Uczniowie klas I-III wzięli udział w bardzo ciekawym spotkaniu autorskim z panią Zofią. Podczas spotkania, pisarka opowiadała o zawodzie pisarza, o tym jak powstaje książka, ilu ludzi potrzebnych jest, aby w ogóle powstała. Oprócz tego, że pani Zofia w bardzo ciekawy sposób mō-

wiła, to również ilustrowała to, o czym opowiadała. Wzbudzało to niesamowitą ciekawość uczniów i sprawiło, że słuchali z wielkim zaciekawieniem, zadawali wiele pytań, a niektórzy sami zaczęli robić notatki malując to, o czym mówiła autorka. Następnie, uczniowie mogli sami zilustrować swój wymarzony zawód, a na koniec mogli dostać specjalną dedykację w zakupionej książce. **BLANKA GWIAZDA-ALTER**

Kreatywnie dla Niepodległej

Z okazji 101 rocznicy odzyskania niepodległości w naszej szkole realizowaliśmy projekt edukacyjny przygotowany przez koło wolontariatu „Kreatywnie dla Niepodległej”. W działania z zapałem włączyła się cała społeczność szkolna: dyrekcja, nauczyciele i uczniowie. Od 4 listopada w każdej sali lekcyjnej można było usłyszeć „Mazurka Dąbrowskiego” oraz inne, śpiewane przez uczniów, pieśni patriotyczne m. in.: „Przybyli ułani pod okienko”, „Jak długo na Wawelu” czy „Szara piechota”. W salach i na szkolnych korytarzach powstały bogate w treści kąciki patriotyczne i dekoracje przygotowane własnoręcznie przez uczniów. Na korytarzu zamieszczone zostały tablice, na których odnaleźć można było wiele ciekawych informacji dotyczących patriotyzmu i historii Polski.

Bardzo ważnym i jakże wymownym punktem projektu było włączenie się naszej szkoły w akcję „Szkoła do hymnu”, kiedy to 8 listopada dokładnie o godzinie 11.11 wszyscy uczniowie i nauczyciele wspólnie zaśpiewali 4 zwrotki „Mazurka Dąbrowskiego”. Przystąpienie do akcji zainicjowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej sprawiło, że w tej chwili zjednoczyliśmy się z naszymi rodakami

z całego kraju, dając świadectwo patriotyzmu i radości z wolnej, niepodległej Polski.

Realizowane w tym dniu zadania miały na celu kreatywnie i twórczo przybliżyć historię Polski. Były to m. in.: zagadki i testy historyczne, konkursy plastyczne, malowanie białoczerwonych szklanych lampionów, kodowanie na dywanie dla Niepodległej oraz programowanie robotów typu Ozobot na trasach naszej pięknej ojczyzny - Polski. Bardzo dużym zainteresowaniem, zwłaszcza najmłodszych uczniów, cieszyła się gra dydaktyczna o tematyce historycznej.

Wszyscy obejrzeli też film o tematyce patriotycznej pt. „Animowana historia Polski”.

Kolejnym działaniem w ramach projektu było złożenie kwiatów i zapalenie zniczy w miejscach pamięci w naszej okolicy. Przedszkolaki w ramach projektu wzięły udział w I Przeglądzie Pieśni Patriotycznych w Jastkowie.

Realizacja powyższych zadań oraz ich różnorodność pozwoliła dzieciom na usystematyzowanie wiedzy o Polsce i naszym regionie. Realizacja projektu wzbogaciła nas wszystkich o nowe doświadczenia.

ANETA CHABROS

Dzień Języków

26 września obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Języków. Uczniowie naszej szkoły bardzo aktywnie zaangażowali się w to wydarzenie. Podczas zajęć rozwijających kreatywność z języka angielskiego uczniowie klas młodszych przygotowali plakaty o różnych krajach. Klasa I zaprezentowała Japonię i pismo japońskie – okazało się, że jeden znaczek japoński to nawet całe słowo. Klasa II pogłębiła wiedzę o Kanadzie, gdzie wymyślono Supermana i gdzie obowiązują dwa języki urzędowe – angielski i francuski. Klasa III dowiedziała się wielu nowych ciekawostek o Wiel-

kiej Brytanii, np. że obowiązuje tam zakaz zbierania grzybów w lasach, a Królowa ma 93 lat. Klasy starsze również zgłębiały wiedzę o innych krajach i ich językach. Klasa IV przygotowała plakat o Hiszpanii, gdzie aż 200 dni w roku jest słonecznych. Klasa VI przygotowała plakaty prezentujące cztery kraje: Grecję, Włochy, Francję i Niemcy. Uczniowie klas starszych rozwiązywali również quiz z okazji Międzynarodowego Dnia Języków, a wykonane plakaty mogły posłużyć za podpowiedź. Ponadto, uczniowie klasy IV przygotowali dla klas młodszych Turniej „5 sekund” po angielsku – sami wymyślili

pytania i podczas przerw prowadzili turniej. Na największej liczbie pytań poprawnie odpowiedział – a tym samym

wygrał cały turniej – Tymoteusz Dadej z klasy II. Gratulacje!

BLANKA GWIAZDA-ALTER

Poprawa spójności przestrzennej, społecznej i kulturowej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację – termomodernizacja

Projekt współfinansowany z budżetu Unii Europejskiej przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 w ramach działania 5.2. Efektywność energetyczna sektora publicznego.

Wartość Projektu: 4 278 094, 08 zł, **Wydatki kwalifikowalne** 790 581, 21 zł, **w tym kwota dofinansowania:** 671 993, 96 zł

Celem zadania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w 2 budynkach - dawnej „Agronomówce” i budynku przemysłowym, w którym mieści się obecnie Lecznica.

W budynku Agronomówki zlokalizowana będzie biblioteka, świetlica środowiskowa z zapleczem socjalnym i sanitarnym, a także pomieszczenia dla potrzeb komisji alkoholowej i zespołu interdyscy-

plinarnego oraz pomieszczenia dla Koła Gospodyń Wiejskich. Budynek przemysłowy - pomieszczenia na parterze i piętrze budynku zostaną przeznaczone na potrzeby Klubu Seniora oraz pomieszczenia dla prowadzenia działalności gospodarczej związanej z udzielaniem pomocy dla rolników, w tym m. in. porad prawnych oraz porad związanych z prowadzeniem rachunkowości rolniczej itp. (bezpłatna pomoc prawna, WODR) Gmina nie będzie czerpała zysków z wynajmu pomieszczeń. Na części parteru oraz na piętrze zostaną wyodrębnione mieszkania socjalne. Grupą docelową obu budynków są mieszkańcy gminy, głównie osoby starsze, dzieci i młodzież

oraz osoby wykluczone społecznie. W ramach przebudowy Agronomówki planowana jest nadbudowa budynku wraz z wykonaniem nowej konstrukcji dachowej i pokrycia. Istniejący układ pomieszczeń zostanie adaptowany na potrzeby nowej funkcji użytkowej, wymienione zostaną wszystkie instalacje wewnętrzne, posadzki i okładziny ścienne, stolarka drzwiowa wewnętrzna. W ramach robót zewnętrznych zostanie wykonana termomodernizacja budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, wymiana systemu odwodnienia budynku. Dojście do budynku zostanie przebudowane, aby umożliwić dostęp dla osób niepełnosprawnych. W bu-

dynku przemysłowym planowane jest wykonanie termomodernizacji budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowa dachu i wykonanie nowego pokrycia z kompleksową wymianą systemu odprowadzenia wód opadowych, roboty budowlane polegające na adaptacji na potrzeby nowej funkcji użytkowej, wymienione zostaną wszystkie instalacje wewnętrzne, posadzki i okładziny ścienne.

Kluczowe wskaźniki projektu: REZULTATY:

- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej- 643,90 GJ/rok.
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych- 30,34 tony równoważnika Co2/rok.
- Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych - 180500,39 kWh/rok

Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Snopkowie

Projekt współfinansowany z budżetu Unii Europejskiej przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 w ramach działania 5.2. Efektywność energetyczna sektora publicznego.

Celem zadania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w budynku Szkoły Podstawowej w Snopkowie.

Wartość Projektu: 881 707,41 zł, **Wydatki kwalifikowalne** 665

380,54 zł, **w tym kwota dofinansowania:** 565 573,40 zł

Przeprowadzony w obiekcie audyt energetyczny wskazał obszary, które podlegają modernizacji. Będzie ona obejmować swoim zakresem ocieplenie stropów, ścian, poddasza i piwnic, wymianę stolarki okiennej, modernizację systemu oświetlenia i systemu grzewczego oraz montaż paneli fotowoltaicznych.

Kluczowe wskaźniki projektu: Rezultaty:

- Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej- 356,42 GJ/rok.
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych- 28,16 tony równoważnika Co2/rok
- Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych - 165 681,14 kWh/rok.

- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej - 10, 08 MWh/rok
- Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE - 12,10 MWh/rok.
- Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE - 12,10 MWh/rok.
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30) -0,01416 MW].
- Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych -0,01416 MWe

Świetlice dla najmłodszych

Gmina Jastków razem z Fundacją Współpracy i Rozwoju INCEPTUM realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy Jastków”.

W ramach tego projektu w gminie działają dwie placówki: przy Szkole Podstawowej w Jastkowie oraz przy Szkole Podstawowej w Płuszczykach. Świetlice czynne są codziennie od poniedziałku do piątku (również w ferie i wakacje) w godzinach od 14.00 do 18.00.

Placówki rozpoczęły swoją działalność 1 października 2019 r. Do obu świetlic uczęszcza obecnie 14 dzieci w wieku 6-12 lat. W czasie czterogodzinnego pobytu podopieczni mają zapewnioną fachową opiekę wychowawcy oraz pomoc psychologa. Czas w świetlicach wypełniony jest różnego rodzaju zajęciami sportowymi, plastycznymi, technicznymi,

muzycznymi, tanecznymi oraz innymi rozwijającymi zainteresowania.

Dzieci mają zapewniony dostęp do najnowszych technik multimedialnych, mogą m.in. oddać się zabawie na interaktywnym dywanie. W okresie dwumiesięcznej działalności wychowankowie tworzyli prace plastyczne o tematyce jesiennej, poznawali technikę malowania ob-

razków za pomocą szczoteczki do zębów, odkrywali mapę nieba, uczyli się przygotowywać zdrowe, pyszne, domowe żelki, oraz złożyli makietę katedry Notre Dame w Paryżu. Uczestnicy świetlicowych zajęć mieli także okazję spędzić czas w sali zabaw „Misiolandia” w Jastkowie. W najbliższym czasie planowane są również interesujące wycieczki oraz animacje związane z tematyką zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia oraz karnawału.

MONIKA SADURSKA
MONIKA WRZEŚIŃSKA-KŁOCEK

Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Zakaz spalania odpadów!

W związku z rozpoczętym okresem grzewczym przypominamy wszystkim mieszkańcom, iż obowiązuje ustawowy bezwzględny zakaz spalania odpadów w piecach domowych oraz na terenie nieruchomości.

W związku z tym informujemy, że zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach spalanie śmieci w piecach i kotłowniach domowych oraz na wolnym powietrzu jest zabronione i karalne – „Kto, wbrew przepisowi termicznie przekształca odpady poza spalarniami

odpadów lub współspalarniami odpadów podlega karze aresztu albo grzywny” (mandat do 500 zł, grzywna do 5000 zł.). Większością osób kieruje chęć zaoszczędzenia na opłatach za wywóz odpadów. Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego, że w ten sposób tony odpadów zamiast na wysypiska trafiają do naszych płuc. Paląc śmieci, nie pozbywamy się ich na zawsze.

Tu wygrywa zasada: W przyrodzie nic nie ginie – niebezpieczne związki po prostu przybierają inną postać. Nie trujmy się sami! Domowe piece nie są przysto-

sowane do spalania odpadów, panuje w nich o wiele za niska temperatura, nie posiadają filtrów powietrza, które wyłapywałyby niebezpieczne związki powstałe w wyniku spalania, kominy domostw są o wiele za niskie co powoduje, że zanieczyszczenia nie są wynoszone na dużą odległość gdzie mogłyby być rozproszone przez wiatr.

Pamiętajmy, że przypadki spalania śmieci należy bezpośrednio zgłaszać na Policję.

KATARZYNA JUSZCZAK

Nowe wodomierze

Urząd Gminy Jastków wdraża nowy elektroniczny system płatności (rozliczeń) za wodę i ścieki.

Obecnie trwa procedura wyłaniania wykonawcy, który przeprowadzi wymianę 1300 szt. tradycyjnych wodomierzy na ultradźwiękowe. Nowe wodomierze będą wyposażone w nakładki umożliwiające zdalny odczyt przez inkasenta. Jest to bardzo praktyczne rozwiązanie dla mieszkańców, którzy nie muszą być obecni w domu podczas wizyty inkasenta, sygnał radiowy z wodomierza zostanie szczytany z odległości kilkudziesięciu metrów. Większa efektywność w zbieraniu odczytów z przedmiotowych wodomierzy przełoży się na usprawnienie procesu rozliczeń za pobór wody i ścieków i monitoring zużycia w cyklach comiesięcznych.

Wymiana wodomierzy będzie przebiegała sukcesywnie, a o jej postępach będziemy informować na bieżąco, w taki sposób by zaplanowane prace w jak najmniejszym stopniu zakłóciły codzienne funkcjonowanie mieszkańców. Początek nowego roku 2020 to moment wdrożenia elektronicznego systemu płatności (rozliczeń) za wodę i ścieki. Mając na uwadze fakt, że

w systemie co miesiąc będą wczytywane wartości zużycia wody i ścieków każdy mieszkaniec będzie miał możliwość stałego monitorowania zużycia jak i salda zobowiązań na indywidualnym koncie.

Faktura, wygenerowana w nowym systemie, zawierać będzie indywidualne numery klienta, które pozwolą zalogować się i otrzymać dane dotyczące naszych zobowiązań finansowych, jak również umożliwi opłacenie online z przekierowaniem do banku. Dodatkowo rejestrując się w systemie i podając swój numer telefonu komórkowego będziecie Państwo otrzymywać co miesiąc wygenerowaną z systemu wiadomość sms z informacją o saldzie na koncie.

Dalszy etapy zmiany oprogramowania dziedzinowego w urzędzie gminy Jastków (które ma zakończyć się z końcem 2020 roku) pozwoli otrzymywać informacje o wszystkich zobowiązaniach finansowych wobec gminy, również w postaci wiadomości sms.

Często jest tak, że w ferworze spraw dnia codziennego, umykają nam pewne rzeczy, takie jak płatność za fakturę. Wiadomość SMS sprawdzi się więc jako „przypominalka” o zbliżającym się terminie i uchroni nas od kosztów naliczania dodatkowych opłat.

ANDRZEJ DEC

Nowy kierownik GOPS

Eliza Pielacha, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastkowie, wcześniej dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Matczyni, wcześniej pracownik socjalny i bibliotekarka.

Ochrona przed mrozem

Przypominamy Państwu o zabezpieczeniu instalacji wodociągowej przed zamarznięciem. Brak właściwego zabezpieczenia może skutkować zamarznięciem wody na przyłączy lub zniszczeniem wodomierza, a w efekcie spowodować niekontrolowany wyciek wody i przerwę w jej dostawie. Ochrona wodomierzy i przyłączy przed niskimi temperaturami nie jest trudna, ani kosztowa-

na, a dzięki prostym działaniom możemy uniknąć kłopotliwych sytuacji. Zasadniczą czynnością powinno być zaizolowanie pomieszczenia lub studni wodomierzowej, o ile pomieszczenie to nie jest ogrzewane i nie jest zabezpieczone przed mrozem. Jeżeli wodomierz znajduje się przy drzwiach garażowych, jest także narażony na przenikanie mroźnego powietrza. Warto uszczelnić okna i drzwi. Na pewno pomomo-

że także zawinięcie samego wodomierza w jakikolwiek dostępny izolator, jak mata izolacyjna lub wełna mineralna, tzw. ogaenie.

Ważne, by pozostawić okienko ze wskazaniami urządzenia nieprzykryte, aby pracownik zajmujący się odczytywaniem stanu wodomierza nie miał kłopotu z dotarciem do niego.

KATARZYNA JUSZCZAK

Harmonogram odbioru odpadów na rok 2020

Miejscowość	Rodzaj odpadu	Miesiąc				
		I	II	III	IV	V
Ługów, Moszenki, Ożarów, Sieprawice, Sługocin, Sieprawki, Wysokie	Komunalne	8	5	4	1	6/20
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	8	5	4	1	6
	Odpady zielone (max.5 worków)	8	5	4	1	6/20
	Popiół	8	5	4	1	-
Moszna Kolonia, Moszna, Miłocin, Piotrawin, Józefów Pociecha	Komunalne	3*	3	2	6	4/18
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	3*	3	2	6	4
	Odpady zielone (max.5 worków)	3*	3	2	6	4/18
	Popiół	3*	3	2	6	-
Tomaszowice Kolonia, Tomaszowice	Komunalne	3*	10	9	10*	11/25
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	3*	10	9	10*	11
	Odpady zielone (max.5 worków)	3*	10	9	10*	11/25
	Popiół	3*	10	9	10*	-
Snopków, Smugi	Komunalne	29	26	25	29	13/27
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	29	26	25	29	27
	Odpady zielone (max.5 worków)	29	26	25	29	13/27
	Popiół	29	26	25	29	-
Marysin, Natalin	Komunalne	9	13	12	9	14/28
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	9	13	12	9	14
	Odpady zielone (max.5 worków)	9	13	12	9	14/28
	Popiół	9	13	12	9	-
Panieńszczyzna, Jastków	Komunalne	10	14	13	17	15/29
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	10	14	13	17	15
	Odpady zielone (max.5 worków)	10	14	13	17	15/29
	Popiół	10	14	13	17	-
Dębówka, Barak, Dąbrowica	Komunalne	14	11	10	14	12/26
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	14	11	10	14	12
	Odpady zielone (max.5 worków)	14	11	10	14	12/26
	Popiół	14	11	10	14	-
Płusowice, Płusowice Kolonia	Komunalne	2	6	5	2	7/21
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	2	6	5	2	7
	Odpady zielone (max.5 worków)	2	6	5	2	7/21
	Popiół	2	6	5	2	-

*Odbiór odpadów w innym dniu tygodnia niż zazwyczaj

EKO-TRANS Sp. z o.o. Samokłęski 28, 21-132 Kamionka tel. 81 52 44 561

Harmonogram odbioru odpadów na rok 2020 (zabudowa wielorodzinna)

Miejscowość	Rodzaj odpadu	Miesiąc				
		I	II	III	IV	V
Zabudowa wielorodzinna Snopków	Komunalne	14/29	11/26	10/25	14/29	12/27
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	14/29	11/26	10/25	14/29	12/27
	Odpady zielone (max. 12 worków po 120l) UWAGA ! Worki na odpady BIO zostaną dostarczone do Wspólnot Mieszkaniowych oraz odebrane po zgłoszeniu tel. do UG Jastków					
	Popiół UWAGA ! Worki zostaną dostarczone do Wspólnot Mieszkaniowych oraz odebrane po zgłoszeniu tel. do UG Jastków TYLKO w okresie zimowym tj. od 1 listopada do 30 kwietnia					
Zabudowa wielorodzinna Panieńszczyzna	Komunalne	10/29	14/26	13/25	17/29	15/27
	Segregowane (tworzywa, papier, szkło)	10/29	14/26	13/25	17/29	15/27
	Odpady zielone (max. 12 worków po 120l) UWAGA ! Worki na odpady BIO zostaną dostarczone do Wspólnot Mieszkaniowych oraz odebrane po zgłoszeniu tel. do UG Jastków					
	Popiół UWAGA ! Worki zostaną dostarczone do Wspólnot Mieszkaniowych oraz odebrane po zgłoszeniu tel. do UG Jastków TYLKO w okresie zimowym tj. od 1 listopada do 30 kwietnia					

EKO-TRANS Sp. z o.o. Samokłęski 28, 21-132 Kamionka tel. 81 52 44 561

ODPADY W DNIU ODBIORU NALEŻY WYSTAWIĆ NA GODZINĘ 7.00.

Zmiany w planie zagospodarowania

Kontynuując rozpoczęte w 2012 r. prace nad zmianami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków w bieżącym roku Rada Gminy uchwaliła następujące zmiany:

uchwała nr V/38/2019 z dnia 2019-03-08 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków – część III – obszary położone w obrębach geodezyjnych: Tomaszowice, Płuszowice, Płuszowice Kolonia, Dąbrowica. W trakcie opracowania Gmina wystąpiła do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nie rolnicze o łącznej powierzchni 73,1665 ha, z czego w decyzji Ministra otrzymaliśmy zgodę na 19,9538 ha. Ponad 53 ha terenów planowanych w zmianie MPZP nie uzyskało aprobaty Ministra. Wójt w porozumieniu z Radą Gminy Jastków poprzedniej kadencji podjęła działania aby tereny, które były zaprojektowane jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej a nie uzyskały zgodny Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi a mające dostęp do drogi publicznej przeznaczyć na tereny zabudowy zagrodowej. W ten sposób około 50-60% terenów odrzuconych przez ministerstwo udało się zmienić na tereny zabudowy zagrodowej oznaczone w nowych planach miejscowych symbolem RM.

W terenach na które wyraził zgodę Minister Rolnictwa znalazły się obszary z przeznaczeniem pod: tereny zabudowy jednorodzinnej oznaczone symbolem MN, terenu usług i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

oznaczone symbolem U/MN, tereny zabudowy usługowej oznaczone symbolem U.

uchwała nr XI/78/2019 z dnia 2019-09-27 w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków – część II – obszary położone w obrębach geodezyjnych: Smugi, Snopków, Kolonia Natalin, Marysin, Barak, Dębówka. W trakcie opracowania Gmina do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nie rolnicze o łącznej powierzchni 203,1182 ha, z czego w decyzji Ministra otrzymaliśmy zgodę na 81,2055 ha. Ponad 123 ha terenów planowanych w zmianie MPZP nie uzyskało aprobaty Ministra. Wójt w porozumieniu z Radą Gminy Jastków poprzedniej kadencji podjęła działania aby tereny które były zaprojektowane jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej a nie uzyskały zgodny Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a mające dostęp do drogi publicznej przeznaczyć na tereny zabudowy zagrodowej. W ten sposób około 50-60% terenów odrzuconych przez ministerstwo udało się zmienić na tereny zabudowy zagrodowej oznaczone w nowych planach miejscowych symbolem RM.

W terenach na które wyraził zgodę Minister Rolnictwa znalazły się obszary z przeznaczeniem pod: tereny zabudowy jednorodzinnej oznaczone symbolem MN, tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej oznaczone symbolem MM, terenu usług i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oznaczone symbolem U/MN, tereny zabudowy

usługowej oznaczone symbolem U, tereny usług i obiektów przemysłu, rzemiosła, składów i baz oznaczone symbolem UC/P, tereny koncentracji usług oznaczone symbolem U/UC, tereny obiektów przemysłu, rzemiosła, składów i baz oraz tereny usług oznaczone symbolem P/U oraz punkt zbiórki odpadów oznaczone symbolem PZO.

Do uchwalenia w pierwszym kwartale 2020 roku pozostały jeszcze dwie części, tj.: część IV (obszary położone w obrębach geodezyjnych: Tomaszowice Kolonia, Moszna, Moszna Kolonia, Miłocin, Ożarów) oraz część V (obszary położone w obrębach geodezyjnych: Ługów, Moszenki, Sługocin, Sieprawki Kolonia, Sieprawice). Obecnie obie części znajdują się na końcowym etapie uzyskiwania uzgodnień i opinii od instytucji rządowych i branżowych. Po ich uzyskaniu projekty zmian MPZP będą wyłożone do publicznego wglądu w trakcie których będzie zorganizowana dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie zmiany planu miejscowego. W trakcie wyłożenia, a także 14 dni po jego zakończeniu będzie można składać uwagi do projektu zmiany MPZP. Po rozpatrzeniu ewentualnych uwag oraz przy braku konieczności ponawiania procedury planistycznej (ponowne uzgodnienia i wyłożenie do wglądu publicznego) projekt zmiany zostanie przedłożony Radzie Gminy Jastków celem podjęcia uchwały o uchwalaniu zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków.

MARCIN ALTER

Nieruchomości stanowiące własność gminy do sprzedaży i oddania w najem

Do oddania w najem w drodze przetargu został przeznaczony lokal użytkowy o pow. 70,7 m² zlokalizowany w budynku remizy OSP w m. Ożarów.

Do sprzedaży w drodze przetargu zostały przeznaczone nw. nieruchomości:

- działka nr 515 o pow. 0,32 ha, położona w m. Dąbrowica,
- działka nr 87/2 o pow. 0,28 ha, poło-

żona w m. Moszna-Kol.

- działka nr 211/43 o pow. 0,15 ha, położona w m. Tomaszowice-Kol.

- działka nr 823/4 o pow. 0,0736 ha, położona w m. Ługów

Ważne dla pracujących emerytów i rencistów

Od grudnia będzie można więcej dorobić do świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wzrosną kwoty limitów, na jakie muszą uważać pracujący renciści oraz najmłodszy emeryci.

Dorabianie do emerytury lub renty jest możliwe i wiele osób się na to decyduje. Niektórzy muszą jednak pamiętać o limitach dodatkowych przychodów, których przekroczenie zmniejsza świadczenie lub zawiesza jego wypłatę. Chodzi o 70% i 130% przeciętnego wynagrodzenia krajowego. Przekroczenie pierwszego limitu po-

woduje zmniejszenie emerytury lub renty za miesiąc, w którym doszło do przekroczenia. Przychody wyższe niż drugi limit, czyli 130%, powodują zawieszenie wypłaty świadczenia za dany miesiąc.

Od grudnia można więcej dorobić

Warto pamiętać, że te progi zmieniają się co kwartał, wraz ze zmianami w przeciętnym wynagrodzeniu. Najbliższa aktualizacja nastąpi 1 grudnia. Od tego miesiąca będzie można dorobić więcej bez negatywnych skutków dla swojego świadczenia. Limit 70% wzrośnie o około 65 złotych – do **3452,20 zł**. Natomiast próg 130% od grud-

nia będzie wynosił **6411,10 zł**, czyli o 120 zł więcej niż dotychczas.

Kto dorabia bez ograniczeń?

Limity dodatkowych przychodów nie dotyczą wszystkich. Bez ograniczeń mogą dorabiać do emerytury kobiety, które mają co najmniej 60 lat i mężczyźni w wieku co najmniej 65 lat. Limitami nie muszą się również przejmować osoby, które pobierają: rentę dla inwalidy wojennego, rentę inwalidy wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, lub rentę rodzinną przysługującą po uprawnionych do tych świadczeń.

Niższe składki dla przedsiębiorców – szkolenia w ZUS

Z jakich ulg w opłaceniu składek może skorzystać przedsiębiorca? Eksperti Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zapraszają na bezpłatne szkolenia z tego zakresu. Odbędą się w Lublinie, Biłgoraju, Tomaszowie Lubelskim i Hrubieszowie.

Ze szkoleń mogą skorzystać osoby, które dopiero planują założyć firmę, obecni przedsiębiorcy oraz przedstawiciele

biur rachunkowych. Podczas spotkań będzie mowa o sposobach na niższe składki na ubezpieczenia społeczne: uldze na start, preferencyjnych składkach i małym ZUS-ie. Uczestnicy dowiedzą się, kto może z nich skorzystać, jakich formalności dopełnić oraz jaki wpływ mają ulgi na świadczenia.

Szkolenia odbędą się: 10 grudnia w Lublinie, 11 i 20 grudnia w Biłgoraju, 12

grudnia w Hrubieszowie i 16 grudnia w Tomaszowie Lubelskim. Organizatorzy zapraszają na spotkania do placówek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tych miejscowościach. Informacje o zapisach i szczegółach można znaleźć na stronie internetowej www.zus.pl w zakładce „Wydarzenia i szkolenia”.

MAŁGORZATA KORBA

rzecznik ZUS w województwie lubelskim

SEGREGUJ I KOMPOSTUJ ODPADY

We wrześniu tego roku sejm znowelizował tzw. ustawę śmieciową. Najważniejsze zmiany dotyczą segregacji odpadów, które mają sprawić, że więcej osób i firm osobno będzie składać plastik, papier, szkło i odpady biodegradowalne.

Ponieważ nic tak nie motywuje jak pieniądze, więc i w systemie gospodarki odpadami zastosowano finansowe zachęty. Choć w praktyce to bardziej karanie za niesegregowanie śmieci - ci, którzy tego nie robią, zapłacą od dwóch do czterech razy więcej niż osoby selektywnie zbierające odpady. O różnicy w opłatach decydują radni gminy. W projekcie uchwały Rada Gminy Jastków uwzględniła czterokrotność obecnej stawki, dlatego też opłata podwyższona za brak segregacji będzie wynosić 64 zł za osobę.

Zmian w ustawie śmieciowej jest wię-

cej. Osobom, które mają przydomowe kompostowniki, będzie przysługiwać zniżka od 2020 r. Do tej pory za kompostowanie gmina nie mogła przyznawać ulgi. Rada gminy może określić wymagania dotyczące kompostowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych na terenie nieruchomości jednorodzinnych oraz zwolnić w całości lub w części, właścicieli takich nieruchomości, z obowiązku posiadania pojemnika/worka na te odpady. Pracownicy urzędu gminy będą mogli skontrolować właścicieli i jeżeli okaże się, że mimo deklaracji - nie kompostują oni odpadów, to stracą upust w opłacie śmieciowej.

Kompostowanie jest naturalną metodą unieszkodliwiania i zagospodarowania odpadów pochodzenia organicznego. W efekcie powstaje stabilna substancja

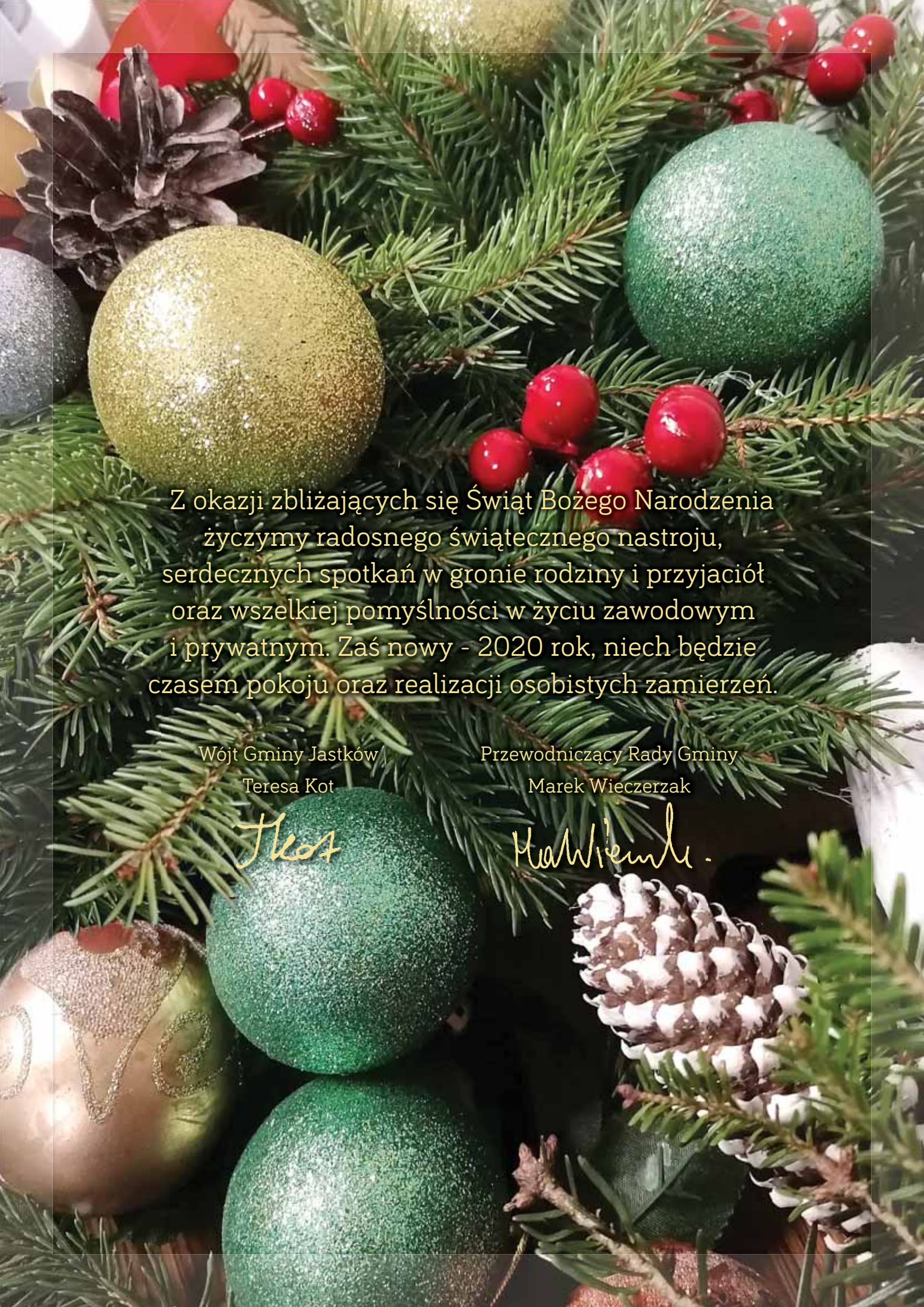
próchnicza, która może być stosowana, jako nawóz organiczny.

Co można kompostować? (przykłady):

- odpady z warzyw, owoców, chwasty,
- niewykorzystane wyroby piekarskie (np. suchy chleb) ,
- ścięta trawa, liście, drobne gałązki, itp.,
- resztki jedzenia pochodzenia roślinnego,
- fusy z herbaty i kawy,
- skorupki jaj.

Tradycyjne kompostowniki pamiętamy jeszcze z ogrodów naszych dziadków i rodziców - zwykle, wykonane z drewna skrzynie, umieszczone na obrzeżach ogrodu i warzywnika, przez lata nie wydawały nam się zbyt interesujące. Obecnie we własnych ogrodach, możemy na nowo docenić to darmowe źródło ekologicznego nawozu.

KATARZYNA JUSZCZAK

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia
życzymy radosnego świątecznego nastroju,
serdecznych spotkań w gronie rodziny i przyjaciół
oraz wszelkiej pomyślności w życiu zawodowym
i prywatnym. Zaś nowy - 2020 rok, niech będzie
czasem pokoju oraz realizacji osobistych zamierzeń.

Wójt Gminy Jastków
Teresa Kot

Teresa

Przewodniczący Rady Gminy
Marek Wieczerzak

Marek